

**HELYI
ESÉLYEGYENLŐSÉGI
PROGRAM
GELEJ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA**

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	14
Értékeink, küldetésünk	14
Célok.....	15
Célok.....	15
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	17
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	17
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	17
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	17
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	18
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	20
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	20
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	43
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	58
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	58
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	63
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	63
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	69
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	69
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	73
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	73
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	74
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	74
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	75
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	75
1. A HEP IT részletei.....	75
1. A HEP IT részletei.....	75
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	75
A beavatkozások megvalósítói	75
Az intézkedési területek részletes kifejtése	
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége.....	76
.....	77
II. A gyermekek esélyegyenlősége	77
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	82
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	82

3. Megvalósítás.....	85
3. Megvalósítás.....	85
A megvalósítás előkészítése	85
A megvalósítás folyamata	85
Monitoring és visszacsatolás	87
Nyilvánosság	88
Érvényesülés, módosítás.....	90
4. Elfogadás módja és dátuma	91
4. Elfogadás módja és dátuma	91

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Gelej Községi Önkormányzata tudatosan segíti a különböző társadalmi helyzetű családok jobb életkörülményeinek megteremtését. Az elkészített településfejlesztési stratégiai dokumentumokban nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a község minden családja megtalálja helyét és szerepét az évszázados hagyományokra építő, a jelen kihívásaira korszerű választ adni tudó közösségében.

Alapvető cél, hogy Gelej Község Önkormányzata az általa biztosított szolgáltatások révén hozzásegítse a lakosságot egy minőségi, az egyén és közössége számára egyaránt értékes élethez, s lehetővé tegye a szükségletek kielégítésével a szolgáltatások magas színvonalon történő elérését. Új munkahelyek teremtésével, gyakran védőmunkahelyek (szociális foglalkoztatók) kialakításával, a szociális háló megerősítésével a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelemben a község aktívan vesz részt.

Az egyenlő bánásmód elvének betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása is. Magyarország nemzetközi kötelezettségeire, továbbá az európai közösségi jog vívmányaira tekintettel az Országgyűlés megalkotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló, módosított 2003. évi CXXV. törvényt. Az Országgyűlés, az Alaptörvény rendelkezéseire igazodva, e törvényben is elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen és hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszennvedők számára.

A Program kiemelt figyelmet fordít „A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjairól szóló” Kormányrendelet alapján elsődlegesen védettnek, illetve hátrányos helyzetűnek minősülő csoportok: a mélyszegénységben élők, a nők, a fogyatékkal élők, az idősek és a gyermekek helyzetére.

A Program egyes, a hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltárását, valamint összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Gelej Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Gelej Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban 2013. október 30-án 53/2013.(X.30) önkormányzati határozatban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. Az önkormányzat vállalta, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalta továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés a 2023-2028 közötti időszak Esélyegyenlőségi Programjának megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Gelej történetének – mint annyi dél-borsodi településnek – legsötétebb időszakai a tatárok, majd a törökök fosztogatásai, falúgetései voltak. Gelejt kétszer is porig rombolták a hódítók, előbb 1526-ban, majd 1596-ban, a Keresztesi csata idején. A gazdaságilag erős település azonban mindkét alkalommal újjáépült, igaz, utóbbi alkalommal csak közel 130 év eltelte után.

Gelej nevének kialakulása mind a mai napig nem tisztázott; a neves történész, Borovszky Samu az ósláv goli (ág, gally) szóból eredezteti, egy másik feltevés szerint pedig a szó végén szereplő birtokos képző személy nevére (Gele vagy az ugyancsak szláv Golej személynévre) utal. A gelejiek által 1864-ben kiadott "Feleletek Gelej községről..." című adatközléséből kiderül, hogy az itt élők szerint a község a nevét a gella (juhbőr, kacagány) "ős hun szótól nyerte".

A Sinka család nemesi adománylevele 1610-ből

Állításukat azzal igazolják, hogy az itteni terjedelmes pusztákon pásztorkodó "gulyások, csikósok, juhászok eleintén mind ilyenmű ruházatban jártanak". A Pesty-féle gyűjteményben a mezőcsátiak is azt mondták (ugyancsak 1864-ben), hogy Gelej juhász településként jött létre. Tény: lakói egészen az újabb korig hordták a varrás nélküli juhbőrt. A középkori falu első okleveles említése 1323-ból való (Barátnyárad határjárásában szerepel Geley-ként), bár Borovszky 1261-ből is talált feljegyzést a községre vonatkozólag. Papja 1334-ben még csak két garas pápai tizedet fizetett, ez alapján feltételezhető, hogy a település kicsi. Birtokosa a XIV. században a Geley család, az Örösúr nemzetség, illetve ennek Geszty ága. Ebben a században (a birtokosztódás miatt) a falu Kis- és Nagygelejre tagozódik, ekkor a Famosi és Nyilas családok rendelkeznek itt földekkel. (Utóbbi birtokrészét elzálogosítja a szakácsi Tokosoknak.) 1514-ben Homokszentiványi Keresztes András mezei kapitányt iktatják be újra a Kis-és Nagygelej possessiókba, kivéve Nagygelej

negyedrészt, amely Geszty Ferenc tulajdona. (A terület már korábban is a Keresztes család birtoka volt; a megerősítés azért vált szükségessé, mert Keresztes András többször is "kitüntette magát a háborúkban, de különösen legutóbb, a hűtlen parasztok ellen folytatott hadi vállalkozásokban".) Bár a portális összeírás nem ezt mutatja (1549-ben még nyolc nemesi portát találunk, 1564-ben azonban már csak ötöt), a dézsmajegyzék alapján azt lehet megállapítani, hogy Gelej a XVI. század közepén jelentős község (a lakosság 48.5 %-a jómódú, 36.4 %-a pedig féltelkes jobbágy). E század végén tűnnek fel a birtokosok között a Forgács-, a Wértés-, a Farkas-, a Szentmarjai-, valamint a Lónyai-, a Mósa-, az Wza-, és a Homonnai családok. 1577-ben megalakul a református egyház, s a lakosság nagy része áttér az új vallásra. 1596. október 26-án a szomszédos Mezőkeresztesen győztek a törökök, melynek következtében Dél-Borsod pusztává vált; 38 település a földdel lett egyenlővé, egyes falvak pedig véglegesen eltűntek. (Az imént említett évben esett fogságba a község híres szülőtte, a hétéves Geleji Katona István is, akit édesanyja váltott ki Szolnokon, s akiből később erdélyi püspök lett.) A korábban is hódoltsági területhez tartozó Gelej lakatlanná vált, egészen 1730-ig. Az ekkor már Felső- és Alsó-Gelejként emlegetett birtok csak pusztá. Két folyamatot figyelhetünk meg ebben az időben; a pusztává lett birtokok tulajdonosai egyrészt igyekeztek megszabadulni földjeiktől, másrészt pedig nem győztek tiltakozni az elpusztult falu határát "élők" ellen. A mezőkeresztesi csata után a lakosság kisebb része Mezőcsátra, nagyobb része pedig Mezőnagy Mihályra menekült (1620 táján már lakják), és ott telepedett le.

Cséplés Gelejen, 1940-es évek

A község birtokosai 1723-ban a Herman, a Vincze, a Petra az Ináncsi, a Pap, majd három évvel később az 1730-as években itt letelepedő családok többsége. 1735-ben a szepesi kamara el akarta adni a geleji

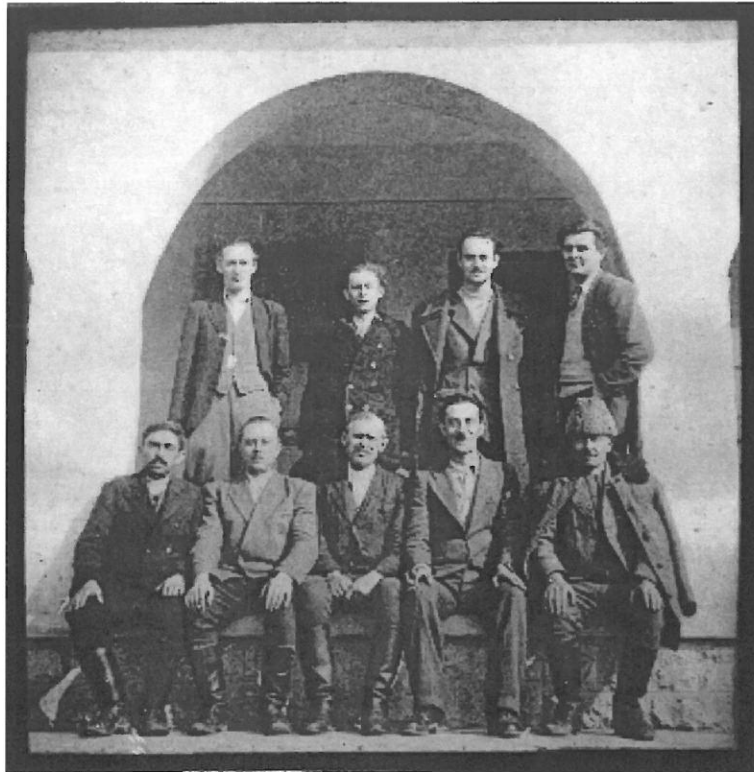
pusztát, mely vélekedése szerint a koronára szállt. Borsi Mihály leányai, Borsi Anna és Katalin 2000 Rénes forintot ígértek a birtokért, a zálogbirtokosok azonban már előre nádori donációt szereztek ősi, kuriális birtokukba, s így a Petra, Vincze, Papp, Pásztor, Bársony, Forrai, Lipcsei, Makai, Menyhárt, Szomódi, Melléte (Millétei), Kiss, Hermány (Herman), Kovács, Kékedi és Sinka családok lettek a község birtokosai. A birtokosok nem sokkal a visszatelepedés után megszervezték önkormányzatukat, az első lekipásztor, Varsányi József vezetésével pedig önálló anyaegyházat, s az egyház által fenntartott iskolát alapítottak. A feudalizmus végi időszakban, vagyis a XVIII. század végén a lakosság közel 80%-a nemes volt (ez egyedülálló Borsod megyében), akik egyetlen földesúr alá sem tartoztak (kuriális község); Gelej tehát komoly önkormányzattal rendelkezett.

Gelej Északkelet-Magyarországon, Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli részén, a Tiszától északra, a Bükk lábáig terjedő síkságon helyezkedik el, 100 méteres tengerszint feletti magasságban. A település meghatározó környezeti jellemzője a száraz, szikes pusztaság. Szántóföldjei kötött, helyenként szikes talajúak. Növény- és állatvilágában is sok hasonlóságot mutat a Hortobágyéval. Az éves csapadékmennyiség nem haladja meg a 600 millimétert. A községet észak-déli irányban a Csincse patak szeli ketté, amely még az 1960-as, -70-es években is igen jelentős vízhozammal rendelkezett, a középkorban pedig mocsaras volta miatt híd nélkül át sem lehetett rajta kelni. Kniezsa István a patak elnevezését is a dzsindza – dzsindza – csincsa népi jellegű szóból eredezteti, amely mocsaras, vizenyős helyet jelent. Az 1960-as évek végén a patakra megépült árvízvédelmi víztározó tó létesítéséig nagyobb esőzések, vagy jelentősebb téli csapadék hirtelen megolvadása esetén gyakran öntötte el árvíz a mélyebben fekvő területeket. Ezen a területen épült újjá a község az 1730-as éveket követően, ún. alföldi halmazos szerkezetű faluként. Az ilyen, kétbelső falvakban, a településmagban épültek fel a lakóházak, ezt pedig az ólaskertek övezték. A lakosság a középkor óta javarészt mezőgazdasággal foglalkozott. A XVI. században jelentős mennyiségű őszi és tavaszi gabonát, valamint rozst, zabot és árpát termesztettek, de viszonylag nagyszámú a birtokokon fellelhető kasok száma is. 1889-ben az 5581 kat. hold összterületből 2821 kat. hold szántóföldön és 2142 kat. hold réten és legelőn gazdálkodtak, előbbin rozst, búzát és árpát termesztettek, utóbbi

Geleji porta lakóházzal és melléképületekkel, 2008-ban pedig

– a kaszálókon kívül – a juhászat számára biztosított teret, főleg a falu déli területeibe benyúló Kis-Hortobágyi részen. Kukoricát egészen a XIX. század végéig nem mertek termesztetni a gazdák, egyrészt, mert nem ismerték a módját, másrészt pedig a legtöbb földterületet alkalmatlannak tartották rá, így a szomszédos uradalmakba (pl. Nagy-Csincse tanyára, Margit tanyára) jártak kapálni "harmadába" (vagyis a megtermelt termés egyharmad része a munkásé lett). A szőlőtermesztésnek nem volt hagyománya a faluban, egészen az 1930-as évekig, csak ekkor kezdenek el 40 kataszteri hold területen szőlőtőkét telepíteni a Pólya-háton. Előtte – és ezzel párhuzamosan is – a legtöbb gazdának Emődön, Geszten és Nyékládházán voltak ültetvényei, s az itt megtermelt bort hozták haza a geleji Pincékbe. Állatállományát tekintve a legnagyobb mennyiségben juhot találunk; az 1930-as években ennek száma 1500 és 2400 darab között ingadozott. Szarvasmarha-állománya 600 darab volt, lovainak száma pedig 200 körül mozgott. 1938-ban 138 mangalicasertés, és elhanyagolható mennyiségű kecske volt a faluban. Iparára legjellemzőbb a szűcmesterség, amely az első világháborúig páratlanul virágzott. Ezt követően is sokan foglalkoztak vele, de az igazán híres geleji bundát már nem készítették, inkább csak kisebb ruhadarabokat. A faluban természetesen megtalálhatóak voltak a kovácsok, a kerékgyártók, a bognárok, szikvizes (Pinczés József) és a suszterek is. Életkörülményeikre – az étkezést tekintve – a jólét jellemző. Minden nap asztalra került a fehér kenyér, a kalács, a zsíros-krumplis pogácsa, a perec, ünnepnapokon pedig – illetve vasárnaponként – a kappan - és kacsaleves. Meghatározó ételeik a tejtermékek, a tej, a sajt, a gomolya, valamint a juhtúró. Belényi Gábor egykori tanító írja, hogy "a lisztnemű, tejnemű és húsneműek feldolgozásában páratlanok" a geleji asszonyok. Ruházatukat gazdasági helyzetük határozta meg; a középparasztok gyolcs bőgatyát, télen birkabundát, ünnepnapokon pedig fehér hímzett bundát hordtak. Az asszonyok eleinte hímzett kisbundát, később pedig bekecset viseltek.

Csoportkép a községháza tornácán, 1940-es évek

Hagyományos, háromosztatú (szoba, konyha, kamra) házaik javarészt zsúp-, kisebb részt nádfedelesek voltak, eleinte kivétel nélkül vályogból építkeztek. Vertfalú és paticsepület nem volt a faluban. A ház frontján még akkor sem vágtak ablakot, ha ÉK-re és utcafrontra nézett, mert a gyakori északi szél könnyen lehűtötte a lakást. Az egykor Gelejen is nagyobb számban fellelhető tüzelős istállóknak többek között a társas életben volt fontos szerepük. Az ólban meggyújtott szalmatűz melege és fénye mellett összegyűlt a család és szomszédság, illetve azok bizalmasai, és a nyolcórás harangszóig beszélgettek a falu és az ország dolgairól, aktuális pletykákról, mellette pedig kártyáztak. A község népszénelési adatainak nyomán megállapítható, hogy a legnagyobb lélekszámmal az 1820-as, -30-as években rendelkezett, ekkor közel 1800 fő élt Gelejen. 1825-ig többen születtek, mint ahányan meghaltak. 1825 és 1885 között ez az arány kiegyenlítődik, majd a XIX. század végétől jelentős csökkenés következik be mindkét esemény számában. A demográfiai csúcs után, a XIX. század közepére másfélezer főnél kevesebbre csökkent a lélekszám, és egészen az 1940-es évek közepéig 1300 körüli számon stagnált. (A II. világháború után tapasztalható erőteljes csökkenés napjainkra sem állt meg; jelenleg az elöregedés jelent megállíthatatlannak tűnő problémát.) A mai napig él az a feltevés az itteniek körében, hogy Gelejen egészen az 1940-es évekig csak reformátusok éltek. Ezt a feltételezést megcáfolja az a tény, hogy bő egy évtizeddel a visszatelepedés után (1746-ban) a 40 fő protestáns mellett 6 római katolikust is találunk. 1851-ben az 1316 református vallású lakos mellett 46 római-katolikus, és 71 zsidó vallású személy élt, az 1930-as években pedig már 224 római katolikus lakosa volt a községnek. Az utóbbi két felekezethez tartozók valóban kisebbséget alkottak a reformátussághoz képest, de tisztán protestáns településről akkor sem beszélhetünk. A római-katolikusok egyébként Keresztes-Püspökihez tartoztak, zsidó zsinagóga pedig helyben volt.

Gelej község Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli csücskében helyezkedik el. A település határában található a "Kis Hortobágy"-ként ismert Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet. Elsősorban mezőgazdasági jellegű település, ahol a szántóföldi gazdálkodás mellett nagy arányban van jelen az állattenyésztés, halgazdálkodás és a feldolgozóipar is.

A község eredete visszanyúlik az Árpád-korra. Ebből eredően a község határában lévő földterületek a történelem valamennyi jelentősebb korszakának emlékét őrzik. Történelme viharos eseményekkel tűzdelt. Feldúlta a tatár, a török, tűzvész pusztította el az egész települést, betegség tizedelte a lakosságot. A legmagasabb lakosság számot az 1830-as években regisztrálták, amely 1800 fő volt. Napjainkban közel 650-en élünk a településen. Nagyarányú elvándorlást regisztráltak 1945 után, amikor közel 200-an költöztek át a Dunántúlra, majd az '50-60-as években ez az elvándorlás tovább folytatódott.

Az Észak-Magyarország egyik 1970-ben megjelent számában az alábbiakat írja Gelejről. "Egészen 1945-ig tipikusan paraszti község volt Gelej: ahol a munkát és a rangot a föld adta." Úgy vélem, hogy ez a gondolat napjainkban is igaz, hiszen az itt élő családok nagy részének megélhetését ma is a mezőgazdaság jelenti. Szerencsésnek mondhatja magát a település, hiszen a 90-es évek elején megszűnő termelőszövetkezet nem egy fejlődési folyamat vége volt, hanem egy új kezdete. Megalakult az AGRÁR KFT, amely tovább folytatta a hagyományos mezőgazdasági gazdálkodást, és az évtizedek alatt egyre népszerűbb és eredményesebb halászati ágazatot vitte tovább. Ma már nem igazán van az országnak olyan horgásztava, amelyben nem fordult elő "geleji nyurga ponty", vagy egyéb Gelejről telepített ivadékhal. Az évtizedeken át híres juhászat – a nagyüzemi keretek között – megszűnt és helyét a tejelő szarvasmarha ágazat vette át. Szükség volt erre a váltásra, hiszen a 90-es évek elején épült tejüzem folyamatos működéséhez nagy mennyiségű alapanyagot kellett biztosítani. Így a juhászat már nem annyira jellemző a településre, de a juhászt, mint a "geleji" termékek védjegyét megtartotta az üzemet működtető SAJT KFT. A két KFT napjainkban közel 60 főt foglalkoztat, nagymértékben javítva ezzel az itt élők lehetőségeit, hiszen míg a mezőgazdasági munka tipikusan férfi munka, addig a tejüzem már feldolgozóipar és helyben végezhető munkalehetőség a nőknek. A település elhelyezkedése jónak mondható. Az M3-as autópálya megépülésével lényegesen lerövidült Miskolc vagy akár Budapest elérhetősége is. Műszakos járat közlekedik Tiszaújváros felé, sőt teljesen új kezdeményezés, hogy a JABIL különjáratot indított dolgozóinak. A fentiek alapján a munkaképes korú lakosság jelentős része helyben dolgozik, 20 %-a jár a környező városokba (Tiszaújváros, Mezőkövesd, Miskolc), míg 15 %-a munkanélküli.

Községháza

Az 1990. évi önkormányzati törvény által adott lehetőséggel élve Gelej is az önállóság mellett döntött. Megszervezték az önkormányzat, felállították intézményeiket és a kedvező finanszírozási és támogatási lehetőségeket kihasználva, évről évre szépen gyarapodott a település. Megvalósult a vezetékes ivóvízellátás, a gázhálózat megépítése, korszerűsítették a telefonhálózatot és a közvilágítást, a belterületi utak 80 %-át aszfalt borítja.

2004-ben adtuk át az új községházát, amely a megye egyik talán legkorszerűtlenebb hivatalát váltotta ki. 2005-ben PHARE-s pályázatot bonyolítottunk le, melynek során az iskolában tetőteret alakítottunk ki. Informatika és könyvtár terem került kialakításra a legkorszerűbb felszerelésekkel és programokkal.

2007-ben széleskörű összefogással sikerült megvalósítani egy aszfaltozott kézilabdapályát, amelyhez két alkalommal sem sikerült pályázatot nyernünk. Így összegyűjtöttük a szükséges pénzeket.

2008-ban az iskola épületén kicseréltük a nyílászárókat, hőszigeteltünk és teljes homlokzati felújítást végeztünk. Az óvoda épületét is sikerült kívül- belül szépen felújítani és korszerűsíteni. Így most már ebben az intézményünkben is energiatakarékos a világítás és a fűtés is egyaránt. Az óvoda épületével kapcsolatosan még további fejlesztési terveink vannak, melynek támogatottsága biztosítottnak látszik.

2014-ben új orvosi rendelőt adtuk át a település lakosai számára, amely mindenki számára elérhető. Az IKSZT épülete is megújult, nagyon sok programmal várja az ide látogatókat.

2014-ben a fő utca felújítása is megtörtént, valamint a falumegújítási program keretében egy európai színvonalú játszótér került megépítésre uniós források felhasználásával.

2017-ben megépült a start közfoglalkoztatási program keretében a zöldségfeldolgozó üzem, amely a településen élők számára biztosít munkahelyet.

2018-ban az iskolában energetikai korszerűsítést hajtunk végre., valamint a szennyvíz beruházás is folyamatban van.

Gazdasági helyzetünk

Önkormányzatunk éves szinten 400 millió forinttal gazdálkodik, illetve 2023 évben ez 450 millió Ft a pályázatoknak köszönhetően. Ennek nagy része az intézmények működtetéséhez biztosított támogatás, míg

kisebb része a saját bevétel. Az iparüzési adóbevételünk 60 millió forint körüli, a legnagyobb adófizetőink a Shell, az Állami Autópálya Kft. és a Sajt Kft.. Jelentősnek mondható még a bérleti díj bevételünk, mely éves szinten 2 millió forint. Önkormányzatunk a megalakulásától kezdve szociálisan érzékenynek mondható, hiszen igyekszünk alacsony szinten tartani a szociális étkeztetés és a gyermekek étkeztetésével kapcsolatos térítési díjakat. Fontosnak tarjuk, hogy egyre többen részesüljenek ebben az ellátásban. A források elosztása minden évben a megfogalmazott irányelvek és a helyi sajátosságok alapján valósul meg. Jellemzően keveset költünk egyedi segélyezésre, hiszen fő feladatunk nem az egyéni élethelyzetek, nehézségek megoldása, hanem hosszú távú szemléletformálás, amellyel a létfenntartási problémák orvosolhatók.

Évek óta érezzük a kényszert a saját bevételek növelése érdekében, de a lakosságot és a kevés számú vállalkozást nem igazán szeretnénk terhelni. Bízom benne, hogy az M3-as mellett lévő földterületek alkalmasak lehetnek vállalkozások betelepülésére, amelyre az itt élők foglalkoztatási helyzetének javításához és a lakosságszám megtartásához (esetleges növeléséhez) mindenképpen szükség van. Ezért szükséges, hogy továbbra is figyeljük a pályázati lehetőségeket és minden ésszerű, a lakosság komfortérzetét növelő beruházásra nyitottak legyünk.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	595	bázis év
2017	613	103,03%
2018	608	99,18%
2019	594	97,70%
2020	582	97,98%
2021	574	98,63%
2022	574	98,63%
2023	567	97,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

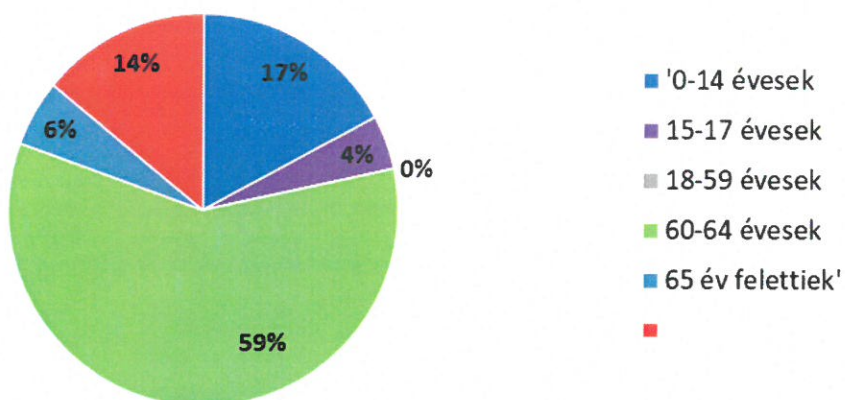
Forrás: TeIR

Lakónépesség száma kisebb csökkenést mutat, az önkormányzat nagyban törekszik arra, hogy növelje a lakosságszámot. Ennek érdekében hozta meg helyi rendeletét az első lakáshoz jutók támogatásáról.

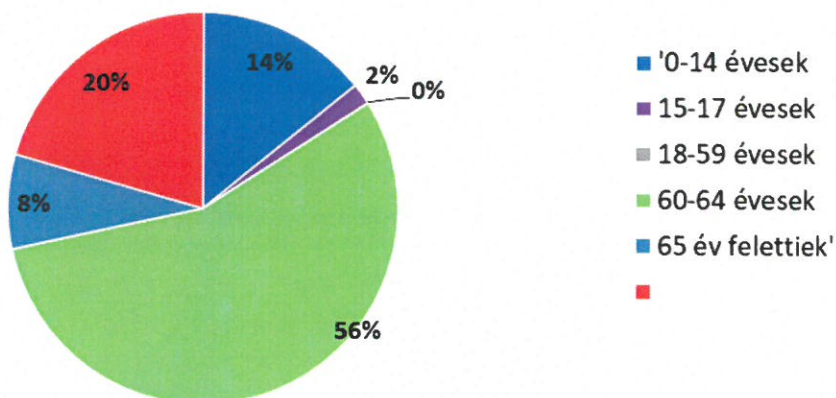
Állandó népesség korcsoportok és nemek szerint 2022					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	292	282	574	50,87%	49,13%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			16	2,79%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	50	40	90	8,71%	6,97%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	13	5	18	2,26%	0,87%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	172	157	329	29,97%	27,35%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	16	22	38	2,79%	3,83%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	41	58	99	7,14%	10,10%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

A településen élőknel a férfiak és a nők aránya a 2022 évben 50-49%.

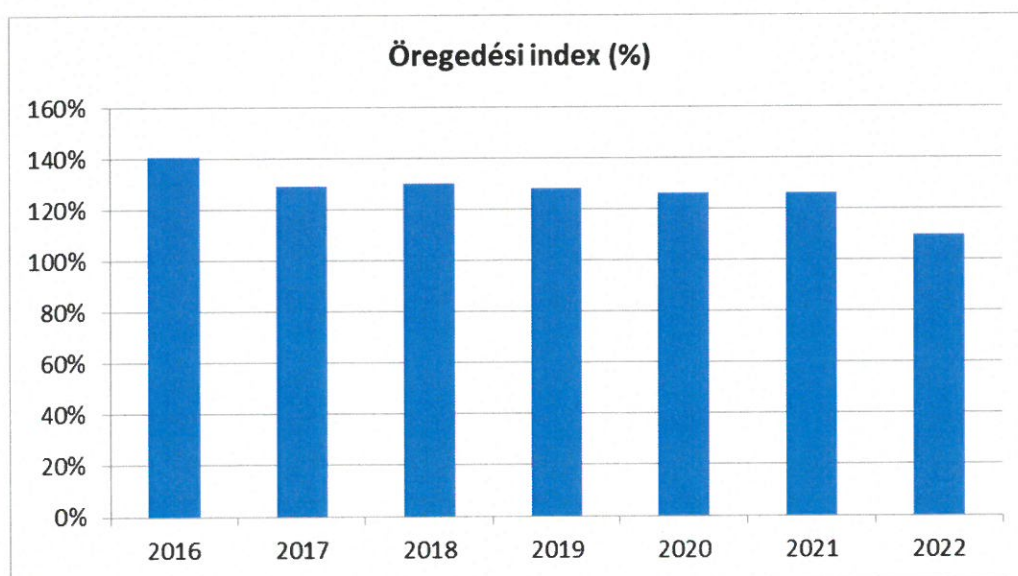
2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma		8	8
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	6	8	2
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	7	9	2
Összesen	13	25	12

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	124	88	140,91%
2017	119	92	129,35%
2018	112	86	130,23%
2019	109	85	128,24%
2020	110	87	126,44%
2021	110	87	126,44%
2022	99	90	110,00%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 65 éven felüliek száma az előző évekhez képest csökkenést mutat.

Forrás: TeIR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	11,63
2018	-3,35
2019	-3,39
2020	-24,08
2021	12,15
2022	1,73

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az önkormányzat első lakáshoz jutók támogatásával ösztönzi a helyben maradást és az ide költözést. Sajnos azonban egyre kevesebb az eladásra szánt lakóingatlan, szükség lenne építési telek vagy bérlakás kialakítására. Aki helyben szeretne élni nem tud eladó ingatlanhoz jutni.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-3,32
2018	-13,39
2019	-13,56
2020	-1,72
2021	-12,15
2022	-1,73

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Célunk, hogy Gelej olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen és közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokban.

A hagyományok a helyi kultúra ápolása és megőrzése az utókor számára, ugyanakkor a kor kívánalmainak szemelőt tartása mellett elérni a mai kor igényeit is és ezekhez fontos a különböző erőforrások megteremtése, szervezése, irányítása. Egybefoglalva a régít az újjal ötvözve értéket teremteni.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Az esélyegyenlőség segítség az élet minden területén élők számára, legyen az nő vagy férfi, gyermek vagy felnőtt, fiatal vagy idős, egészséges vagy beteg, illetve fogyatékossgal élő. Önkormányzatunk az esélyegyenlőség megvalósítását egyik feladatának tekinti.

Értékeink

- Gyors, szakszerű ügyintézés
- Akadálymentesített, ügyfélbarát környezet
- Környezetvédelem, környezettudatosság
- Esélyegyenlőség, tolerancia
- Megfelelő munkahelyi körülmények
- Hagyományőrzés

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Gelej település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az esélyegyenlőséget segítő helyi rendeletek, határozatok a település szociálpolitikai intézkedéseit, ezzel kapcsolatos elveit határozza meg.

Gelej községi Önkormányzata Képviselő-testülete a 2/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete fogalmazza meg a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozását.

Az önkormányzat kinyilvánítja, hogy az általa biztosított és megszervezett szociális gondoskodás célja és rendeltetése az, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik életkoruk, egészségi állapotuk, jövedelmi és vagyoni helyzetük folytán problémáik megoldására önerőből nem képesek. A szociális gondoskodás biztosítása érdekében az önkormányzat, valamint annak szervei, továbbá a településen működő oktatási, egészségügyi és civil szervezetek kötelesek együttműködni, a tudomásukra jutott, gondoskodást igénylő problémák megoldását kötelesek kezdeményezni.

A helyi esélyegyenlőségi program figyelembe veszi Gelej község Önkormányzatának azon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására.

- Gelej község Önkormányzatának éves költségvetése
- szociális ellátásokról szóló 2/2015 (II.19) önkormányzati rendelet
- első lakáshoz jutók helyi támogatása 5/2014(V.04) rendelete
- Gazdasági Program
- Rendezési terv
- Időskorúak támogatása 11/2021. (XI. 04.) önkormányzati rendelete

Az általános gazdasági válság és a romló életszínvonal miatt a szociális ellátórendszereknek nap, mint nap több és több követelményeknek kell megfelelniük. Emiatt a helyi szabályokat, rendeleteket folyamatosan vizsgálni kell.

Települési támogatás

„8.§ (1) A Képviselő-testület az e rendeletben meghatározottak szerint nyújt rendkívüli települési támogatást a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő családok, illetve személyek részére elsősorban a Szt. 45.§ (4) bekezdésében meghatározott esetekben.

(2) Rendkívüli települési támogatás igényelhető:

a) átmenetileg nehéz anyagi, létfenntartását veszélyeztető helyzetbe került személy vagy család kiadásainak mérséklésére,

b) természeti csapás, elemi kár (talajvíz kivételével)

c) Az első saját tulajdonú lakás megszerzéséhez lakást építeni, vásárolni szándékozó gyermekes 40 évnél, fiatalabb házasságnál továbbá, a két, vagy többgyermekes családoknál a lakásépítéshez, vásárláshoz a sajátérem kiegészítéséhez

D) gyermekszületés esetén

e) Gelejen állandó lakcímmel rendelkező elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásra

(3) Rendkívüli települési támogatás állapítható meg annak a személynek, aki a 8.§ (2) szerint rendkívüli élethelyzetbe került vagy létfenntartási gonddal küzd és családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át, egyedül élő vagy egyedülálló esetén 200 %-át

nem haladja meg a (2) bekezdés b), c) d) és e) pontjában foglalt kivétellel, ahol jövedelemvizsgálat nem történik.

(4) A rendkívüli települési támogatás egyszeri összege 1.000 Ft-tól 10.000 Ft-ig terjed, ami részben vagy egészben természetben is nyújtható.

(5) A (2) bekezdés b) pontjában foglalt esetekben 1.000- 30.000 Ft adható rendkívüli települési támogatás

(1) A (2) bekezdés c) pontjában foglalt esetekben egy gyermek esetén 50 e/Ft, két gyermek esetén további 50 e/Ft, 3 gyermek esetén további 40 e/Ft, 4 vagy több gyermek esetén összesen további 50 e/Ft rendkívüli települési támogatás nyújtható.

(2) A (2) bekezdés d) pontjában foglalt esetekben gyermekenként 15.000 Ft rendkívüli települési támogatás nyújtható

(7) Rendkívüli Települési támogatás ugyanazon jogosult részére egy naptári évben legfeljebb két esetben állapítható meg.

(8)A rendkívüli települési támogatás felhasználásának ellenőrzése keretében a Hivatal a felhasználást alátámasztó dokumentumok (számla, nyugta stb.) becsatolására hívhatja fel a jogosultat.

(9)A rendkívüli települési támogatás kifizetéséről a kérelem elbírálását követő 3 napon belül a Hivatal gondoskodik.

(10)A rendkívüli támogatás iránti kérelmet e rendelet 2. melléklete szerinti nyomtatványon kell előterjeszteni.

(11) A (2) bekezdés e) pontjában foglalt esetekben 10.000 Ft rendkívüli települési támogatás adható.

– **első lakáshoz jutók helyi támogatása 5/2014(V.04) rendelete**

(2) **Vissza nem térítendő támogatásban** részesíthető 1.000.000 Ft-ig minden fiatal házas, élettársi kapcsolatban élő, gyermekét(eit) egyedül nevelő szülő, ha a felsorolt feltételeknek **együttesen** megfelel:

a.) a házastársak legalább egyike, az élettársi kapcsolatban élő, valamint a gyermekét(eit) egyedül nevelő szülő Gelej községben állandó lakhellyel rendelkezik és életvitelszerűen a településen él, vagy Gelej településen letelepedni kíván,

b.) a támogatást Gelejen épülő, vagy meglévő családi ház, lakás vásárlásához kívánja felhasználni,

c.) legalább egy 6 évesnél fiatalabb gyermek van a családban, illetve két éven belül második gyermeke megszületését vállalják.

d.) építés esetén a jogerős építési engedély 6 hónapnál nem régebbi,

e.) vásárlás esetén az ügyvéd által ellenjegyzett adás- vételi – vagy előszerződés fél évnél nem régebbi

f.) az építeni vagy megvásárolni kívánt családi ház, lakás szobaszáma nem haladja meg a család méltányolható lakásigényét,

g.) e rendelet 3.§ (2) bekezdése szerint nem rendelkezik lakó- vagy üdülőingatlannal,

h.) a házastársak legalább egyike, az élettársi kapcsolatban élő, vagy a gyermekét(eit) egyedül nevelő szülő legalább 1 éve folyamatos munkavégzésre irányuló jogviszonnyal (nem közfoglalkoztatotti jogviszony) vagy határozatlan idejű munkaszerződéssel rendelkezik és jelenleg is munkaviszonyban áll.

i.) e rendelet 5.§ (1-2) bekezdésében felsorolt feltételek megléte alól a képviselő testület egyedi esetekben külön kérelemre felmentést adhat.

– **Időskorúak támogatása 11/2021. (XI. 04.) önkormányzati rendelete**

„1.§.

(1) A Képviselő- testület évente egy alkalommal, a tárgyév december 20. napjáig időskorúak támogatásában részesítheti azt a személyt, aki

a) a tárgyév december 31. napjáig a 62. életévét betöltötte, és

b) Gelej településen állandó lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen is a településen tartózkodik.

(2) Az időskorúak támogatására az (1) bekezdésben meghatározott személyek kérelem és jövedelemvizsgálat nélkül jogosultak.

(3) A támogatás kifizetésére az Önkormányzat házipénztárából minden év december 20-ig kerül sor.

(4) Az időskorúak támogatásának összege 10.000.-Ft/fő.”

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

A társadalom peremén élő roma lakosság társadalmi-gazdasági befogadására irányuló, a romák egyenlőségét és társadalmi részvételét elősegítő intézkedéseket fogalmaz meg. Minden roma számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy teljes mértékben kibontakoztassa képességeit, részt vegyen a politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életben. Célja a romák esélyegyenlőségének, valamint társadalmi befogadásának és részvételének elérése. Hangsúlyt fektet azokra az egyes szakterületeken hozandó célzott intézkedésekre is, amelyek elősegítik, hogy a romák ugyanúgy igénybe tudják venni az alapvető szolgáltatásokat és élni tudjanak jogaikkal, mint a többségi társadalom tagjai.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

A 88/2009 (X.29) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia (NIS) jövőkép, amely felvázolja az ifjúsági korosztályok fejlődésének optimális irányait. Célja, hogy hosszú távon irányt szabjon az ifjúság életfeltételeinek javításához, segítséget nyújtson a szféra valamennyi szereplőjének az ifjúsággal kapcsolatos intézkedések tervezéséhez, szervezéséhez és végrehajtásához.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Nők és Férfiak Társadalmi Esélyegyenlőségét Elősegítő Nemzeti stratégia (2010-2021)

A stratégiát a 1004/2010 (I.21) határozatában fogadta el a Kormány. Célja a szakmai, magán és a családi élet jobb összehangolása, a nők és a férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjaink fegyelembevétele, a politikai, gazdasági döntéshozatalban.

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022).(2023-2024)

Az Országgyűlés 2009-ben a 81/2009(X.2) határozatával fogadta el. A Stratégiai célkitűzéseinek megvalósítását két ütemtervre bontották. Az egyik legfontosabb cél az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és az esélyegyenlőség megteremtése, az idős korosztály igényeinek figyelembevétele az élet valamennyi területén, valamint olyan gazdasági és társadalmi környezet kialakítása, amelyben az idős emberek meg tudják őrizni aktivitásukat, társadalmi részvételüket.

Országos Fogytékossági Program (2015-2025)

Az Országgyűlés 15/2015 (IV.7) határozatában fogadta el. Célja a fogyatékos személyek élethelyzetének javítása, illetve esélyegyenlőségének megteremtése.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek. A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is. Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

2019-2024. évi gazdasági program: Gelej község Önkormányzata Képviselő-testülete elfogadta a 2019-2024 évre vonatkozó gazdasági programját.

A dokumentum olyan prioritásokat határoz meg, amelyek megvalósításával a településen élők helyzete javul, mindez az egyenlő esélyek biztosítását is segíti.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Gelej a Mezőcsáti Többcélú Kistérségi Társulás tagja. Az esélyegyenlőségi tervezés segíti a térség területfejlesztési koncepciója fő célkitűzéseinek megvalósítását, amely elsősorban a foglalkoztatási helyzetre, a gazdasági és oktatási, szociális és gyermekvédelmi területek célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá. A térségben élők életminőségének javítása, az életszínvonal növelése a foglalkoztatottság szint emelésén és a megújulásra kész helyi közösségeken keresztül.

- Életszínvonal, munkavállalás helyi feltételeinek javítása, a településen munkahelyteremtési kezdeményezések támogatása.
- Fiatalkorú lakosság problémáinak felkarolása és kezelése
- Szociális gondoskodás – a rászoruló rétegek számára (idősek, felnőtt fogyatékosok ellátása)
- Községek működése, azok szerepe, részvétele a különböző programokban.
- Közbiztonság, bűnmegelőzés

Ezek olyan átfogó célok, amelyek a kistérségi és a helyi szereplő által megvalósítandó fejlesztési tevékenységek számára is hosszú távon irányt mutatnak.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénységet összetett jelenségként kell kezelni, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A helyi önkormányzat feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását. Az utóbbi években Gelejen ennek következtében is érezhetően csökkent az álláskeresők száma. Míg 2008-ban 57 regisztrált munkanélkülit tartottak számon a településen, addig 2016-ban 12 főt, 2021-ben 21 főt. A változás oka lehet a munkalehetőségek bővülése, a településen történt fejlesztések érezhető hatása.

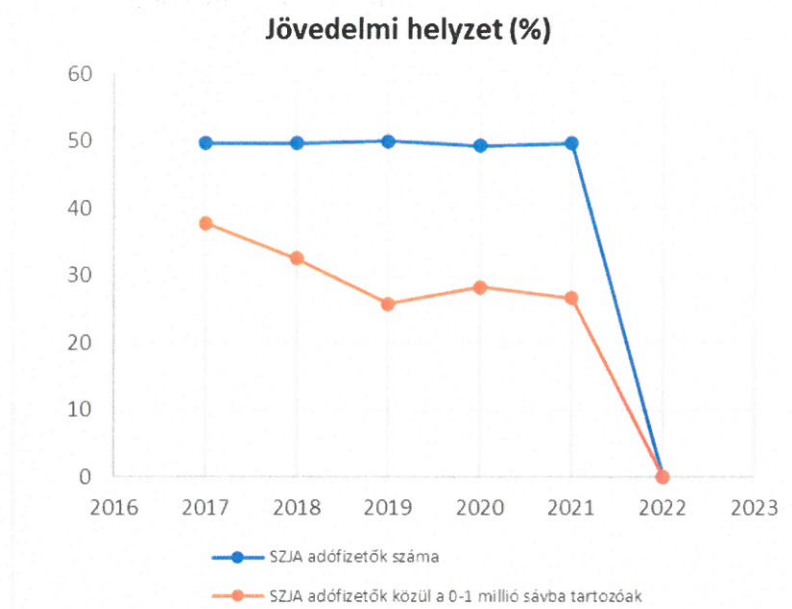
Általában azokat a területi egységeket tekintjük mélyszegénység által sújtott településeknek, településrészeknek, ahol „a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.” forrás: TÁMOP – pályázati kiírás.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén illetve háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociálisrászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembe vételével készítünk elemzéseket.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	49,67	37,75
2018	49,66	32,54
2019	50,00	25,77
2020	49,30	28,27
2021	49,65	26,67
2022	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

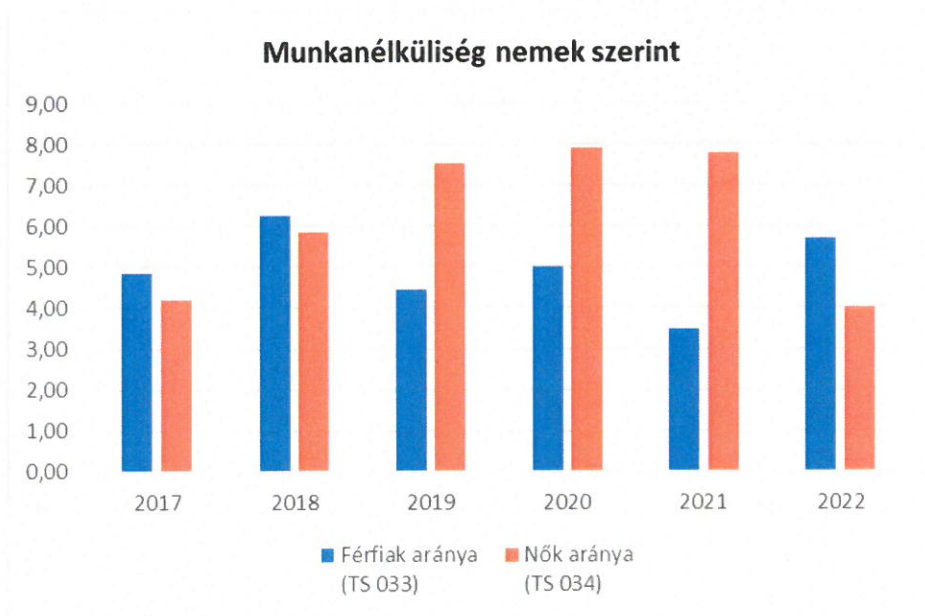
A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A munkanélküliség olyan tartós stresszállapot, amely az egyén alkalmazkodási kapacitását maximálisan igénybe veszi. A munkanélküli tartósan frusztrált állapotban van, amely egyfelől az őt ért egzisztenciális, szociális és lelki veszteségek következménye, másfelől a sorozatos kudarcélmények (alkalmatlanság, értéktelenség, bizonytalanságérzés) hatása. A munkanélkülit számos belső konfliktus is gyötri, amely rossz és rosszabb helyzetek közötti választási kényszerben jelentkezik.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	4,85	4,19	4,52%
2018	6,25	5,85	6,05%
2019	4,46	7,53	6,00%
2020	5,00	7,91	6,46%
2021	3,48	7,78	5,63%
2022	5,70	4,02	4,86%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

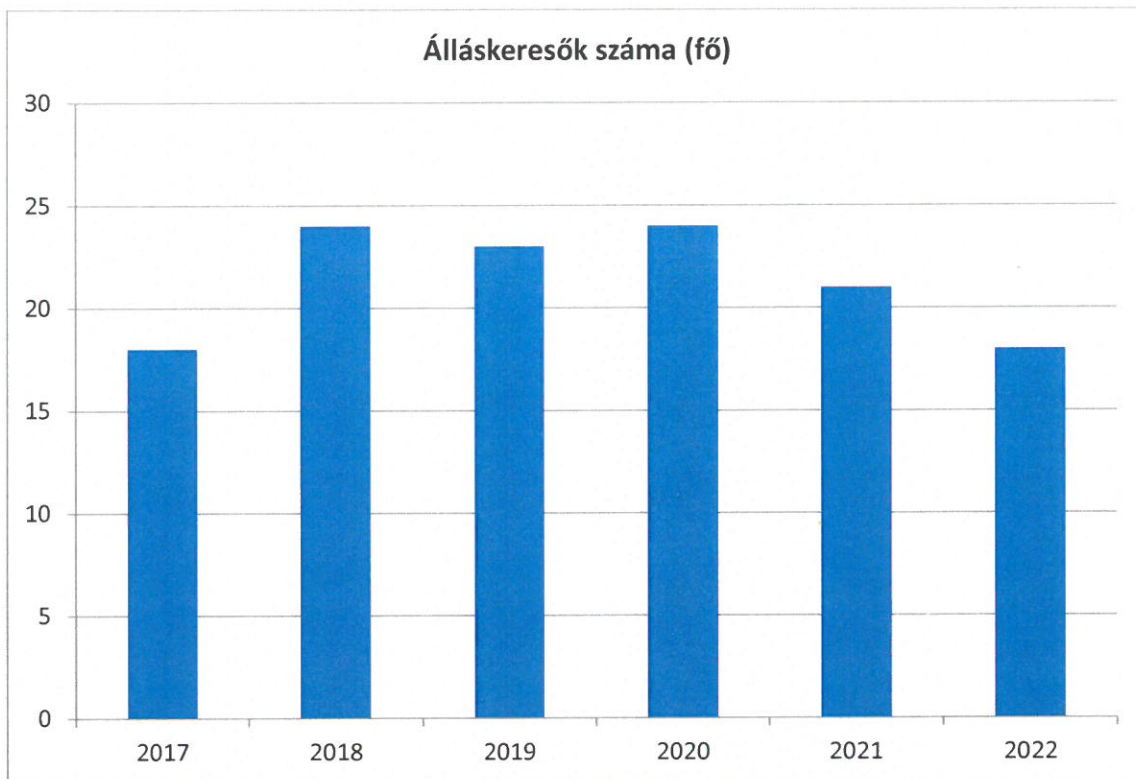

A munkanélküliek arányánál látható, hogy a nők száma magasabb.

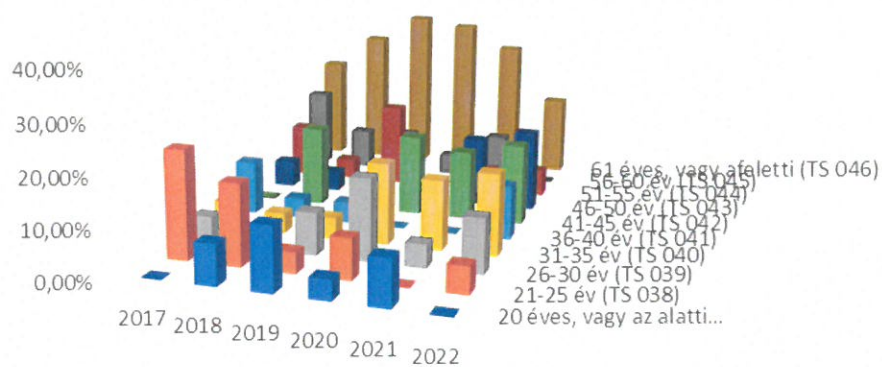
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	18	24	23	24	21	18
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	2,00	3,00	1,00	2,00	0,00
	%	0,00%	8,33%	13,04%	4,17%	9,52%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	4,00	4,00	1,00	2,00	0,00	1,00
	%	22,22%	16,67%	4,35%	8,33%	0,00%	5,56%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	1,00	2,00	4,00	1,00	2,00
	%	5,56%	4,17%	8,70%	16,67%	4,76%	11,11%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	1,00	1,00	4,00	3,00	3,00
	%	5,56%	4,17%	4,35%	16,67%	14,29%	16,67%
36-40 év (TS 041)	Fő	2,00	1,00	1,00	0,00	0,00	2,00
	%	11,11%	4,17%	4,35%	0,00%	0,00%	11,11%
41-45 év (TS 042)	Fő	0,00	4,00	1,00	4,00	3,00	3,00
	%	0,00%	16,67%	4,35%	16,67%	14,29%	16,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	1,00	1,00	0,00	0,00	3,00	3,00
	%	5,56%	4,17%	0,00%	0,00%	14,29%	16,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	1,00	4,00	0,00	1,00	1,00
	%	11,11%	4,17%	17,39%	0,00%	4,76%	5,56%
56-60 év (TS 045)	Fő	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	0,00
	%	16,67%	8,33%	8,70%	4,17%	9,52%	0,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4,00	7,00	8,00	8,00	6,00	3,00
	%	22,22%	29,17%	34,78%	33,33%	28,57%	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

- 20 éves, vagy az alatti (TS 037)
- 21-25 év (TS 038)
- 26-30 év (TS 039)
- 31-35 év (TS 040)
- 36-40 év (TS 041)
- 41-45 év (TS 042)
- 46-50 év (TS 043)
- 51-55 év (TS 044)
- 56-60 év (TS 045)
- 61 éves, vagy afeletti (TS 046)

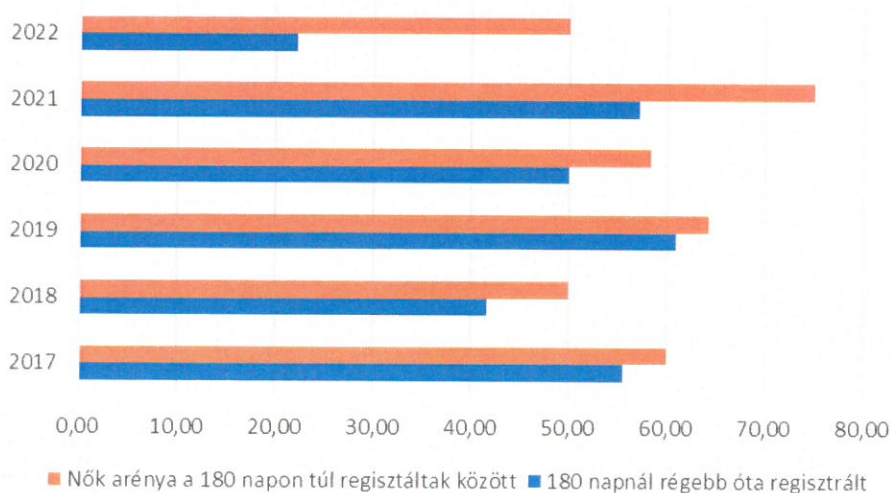
Forrás: TeIR

Amennyiben a nyilvántartott álláskeresők csoportját szűkebb korcsoportokra tovább bontva vizsgáljuk látható, hogy legkisebb arányban a 20 éven aluli lakosság körében találhatóak regisztrált munkanélküliek. Ennek magyarázata lehet, hogy a 16. életévüket betöltött lakosok többsége még az oktatási rendszerben foglal helyet, középiskolában, vagy azt követően felsőfokú szakképzésben vagy felsőoktatásban vesz részt. Illetve a legmagasabb az arány a 61 éven felettiéknél.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	55,56	60,00
2018	41,67	50,00
2019	60,87	64,29
2020	50,00	58,33
2021	57,14	75,00
2022	22,22	50,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskeresők

A regisztrált munkanélküliek közül a 180 napnál régebben regisztráltak száma csökkenést mutat 2019-től, ami részben a jelentős közfoglalkoztatásnak köszönhető.

A nyilvántartott álláskeresők között a tartós munkanélküliek jelenléte láttatja, hogy többségük olyan, valamely munkaerőpiacon hátrányt okozó tényezővel bírhat, mely megléte tartósan akadályozza az elhelyezkedésben. Ilyen tényező lehet a már említett idős kor, az alacsony iskolai végzettség, vagy akár a szakmában szerzett gyakorlat hiánya is.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

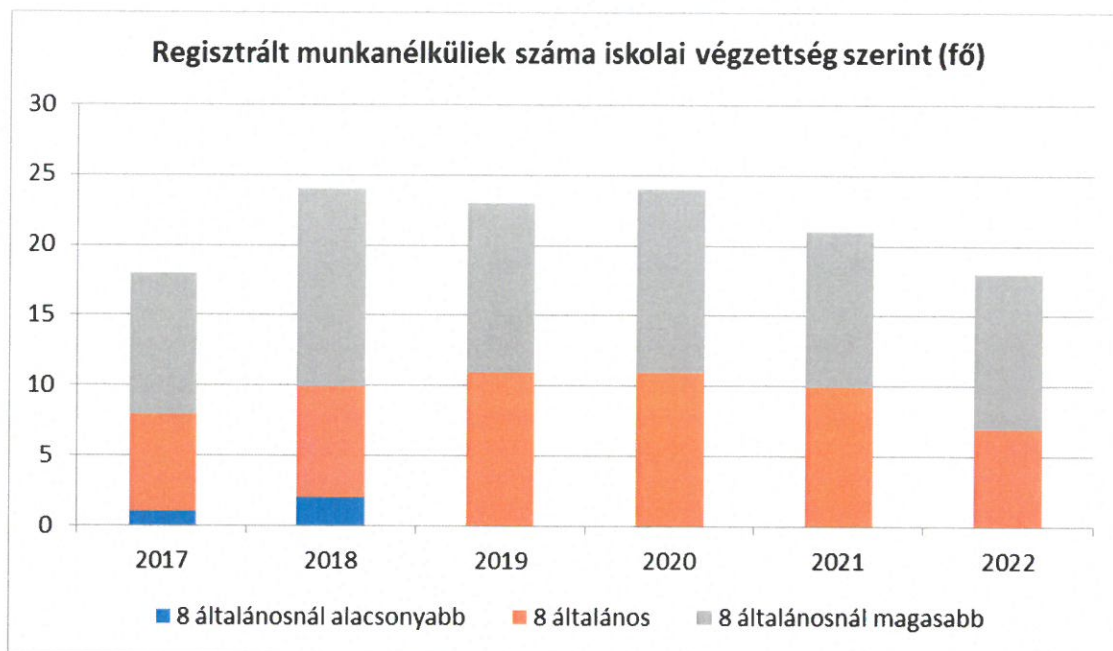
Településünkön az érintett személyek egyre nehezebben találnak munkalehetőséget. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező férfiak főként építkezéseken segédmunkát, rakodást, a nők kerti munkákat, varrást vállalnak. A téli időszak jelent nehézséget az idénymunkák szünetelése miatt. Másik veszélyforrás, hogy baleset, betegség bekövetkeztével nincs ellátásuk, jövedelem nélkül maradnak. Ezen érveket ugyan elfogadják, de úgy látják, hogy képzettségük híján nincs esélyük ebből a helyzetből kilépni, s ezen már változtatni nem tudnak. A szegénység kialakulásának társadalmi okai vannak, így ennek megoldása nem várható csak a szociálpolitikától.

Településünkön csökkent az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	18	1	5,56%	7	38,89%	10	55,56%
2018	24	2	8,33%	8	33,33%	14	58,33%
2019	23	0	0,00%	11	47,83%	12	52,17%
2020	24	0	0,00%	11	45,83%	13	54,17%
2021	21	0	0,00%	10	47,62%	11	52,38%
2022	18	0	0,00%	7	38,89%	11	61,11%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek számánál a 8. általános iskolai végzettségnél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a legmagasabb, bár az utóbbi években a számuk csökkent.

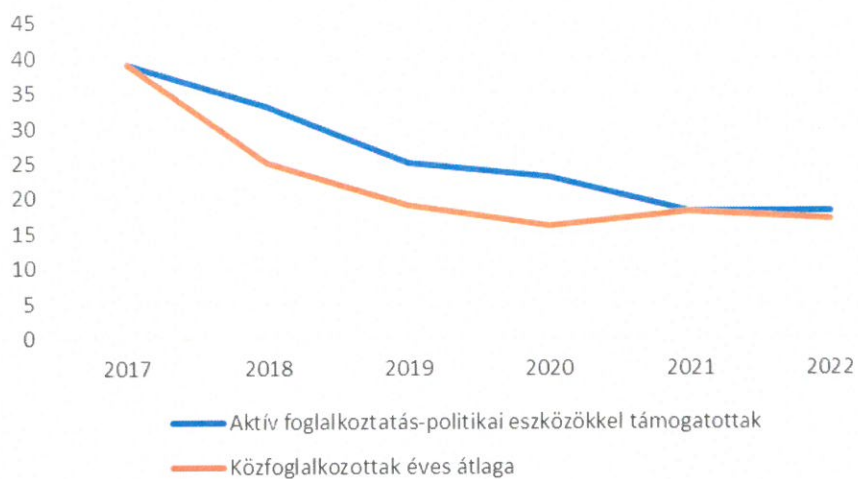
3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	39	39
2018	33	25
2019	25	19
2020	23	16
2021	18	18
2022	18	17

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatásban résztvevők száma folyamatosan csökken.

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak és közfoglalkoztatottak száma

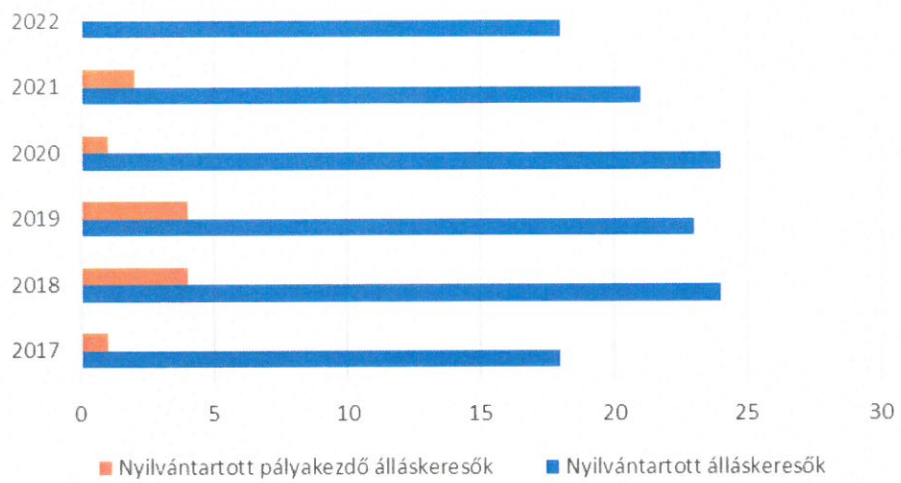

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	18	1
2018	24	4
2019	23	4
2020	24	1
2021	21	2
2022	18	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők száma csökkenést mutat 2019. évhez képest.

Álláskeresők

c) közfoglalkoztatás

A települési önkormányzat az aktív korú nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében közmunkaprogramot szervez, melynek keretében különösen a rendszeres szociális segélyt kérelmező igényjogosult személyek foglalkoztatását kell biztosítani. A foglalkoztatási kötelezettség közmunka, közhasznú munka vagy közcélú munka (a továbbiakban együtt: az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás) biztosításával teljesíthető

Településünkön 2012-ben indult el a Kistérségi Agrár Klaszter TÁMOP projekt, melynek keretében 16 főt foglalkoztattunk és alapvető eszközöket tudtunk beszerezni az élelmiszernövény termesztéshez (traktor, fólia, öntöző rendszer) .

2012-ben az alábbi közfoglalkoztatási programban vettünk részt:

- erdőtelepítés 20 fő
- mezőgazdasági –élelmiszer startmunka 20 ő

2013-ban a következő Startmunka közfoglalkoztatást végeztük településünkön:

- közúthálózat javítása 20 fő
- mezőgazdaság-élelmiszer projekt 24 fő

2014-ben a következő start közfoglalkoztatást végeztük

- mezőgazdaság-élelmiszer projekt: 33 fő
- illegális hulladéklerakó felszámolása: 15 fő
- téli átmenet projekt 15 fő

2015-ben a következő start közfoglalkoztatást végeztük

- mezőgazdaság- élelmiszer projekt : 30 fő
- belterületi utak javítása projekt: 15 fő
- belvíz rendezés projekt: 15 fő

2016-ban a következő start közfoglalkoztatást végeztük:

- mezőgazdaság –élelmiszernövény: 30 fő
- belterületi utak javítása 15 fő
- belvíz karbantartás 15 fő

2017-ben a következő start közfoglalkoztatást végeztük:

- mezőgazdaság –élelmiszernövény: 35 fő
- egyéb start mintaprogram 15 fő

2018-ban a következő start közfoglalkoztatást végeztük:

- mezőgazdaság –élelmiszernövény: 30 fő

2019-ben a következő start közfoglalkoztatást végeztük:

- mezőgazdaság –élelmiszernövény: 23 fő

2020-ban a következő start közfoglalkoztatást végeztük:

- mezőgazdaság –élelmiszernövény: 23 fő

2021-ben a következő start közfoglalkoztatást végeztük:

- mezőgazdaság –élelmiszernövény: 19 fő

2022-ben a következő start közfoglalkoztatást végeztük:

- mezőgazdaság –élelmiszernövény: 13 fő

- helyi sajátosság 5 fő

összesen: 18 fő

2023-ban a következő start közfoglalkoztatást végeztük:

- mezőgazdaság –élelmiszernövény: 13 fő

- helyi sajátosság 5 fő

összesen: 18 fő

A közfoglalkoztatottak száma 2014-2016 között jelentős emelkedést mutat, köszönhetően a start közfoglalkoztatási programoknak. 2017-től azonban tapasztalható, hogy sokan visszatértek a munka világába, ezért folyamatosan csökken a közfoglalkoztatottak száma.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Gelej községben lakók helyben a szolgáltatásoknál (kereskedelem, közigazgatás, köznevelés) találnak csak munkát, ezek száma csekély az aktív korú keresők számához viszonyítva. Településünkről Mezőkövesdre és Tiszaújvárosba járnak el dolgozni az itt élők.

3.2.7. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban résztvevők száma
2008	43	8	2	n.a	5 000 000	7 905 000	0	0

2009	47	8	2	n.a	8 000 000	5 957 000	0	0
2010	50	8	2	n.a	6 976 000	6 976 000	0	0
2011	52	6	2	n.a	7 000 000	7 076 000	1	16
2012	54	4	2	n.a	8 500 000	9 922 000	2	40
2013	57	4	2	n.a	9 000 000	18 696 000	2	44
2014	59	4	2	n.a	18 000 000	24 633 000	3	63
2015	60	4	2	n.a	21 000 000	20 306 000	3	60
2016	64	6	1	n.a	22 000 000	25 498 000	3	60
2017	62	5	1	n.a	30 000 000	37 569 262	0	0
2018	62	5	1	n.a	35 000 000	39 830 630	0	0
2019	60	5	1	n.a	40 000 000	39 013 591	0	0
2020	61	5	1	n.a	35 000 000	30 975 850	0	0
2021	62	6	1	n.a	30 000 000	34 776 046	0	0
2022	63	6	1	n.a	35 000 000	44 555 537	0	0

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Egyedüli program a startmunka keretében folyó mezőgazdasági képzés, amely települési szinten jelenik meg.

3.2.8. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	<i>nincs</i>	<i>Startmunka</i>
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	<i>van</i>	<i>Munkaügyi Központ</i>
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	<i>van</i>	<i>Startmunka, GINOP</i>
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	<i>van</i>	<i>Munkaügyi Központ</i>

Forrás: helyi adatgyűjtés

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz a legnagyobb segítséget a Munkaügyi központ adja.

3.2.9. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
<i>felnőttképző programok a településen</i>	<i>van</i>	<i>Startmunka- mezőgazdasági képzés</i>
<i>felnőttképző programok a vonzásközpontban</i>	<i>van</i>	<i>Munkaügyi Központ</i>
<i>egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen</i>	<i>nincs</i>	<i>n.a</i>
<i>egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzásközpontban</i>	<i>n.a</i>	<i>n.a</i>
<i>Helyi foglalkoztatási programok a településen</i>	<i>van</i>	<i>Startmunka-mezőgazdasági képzés</i>
<i>Helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban</i>	<i>n.a</i>	<i>n.a</i>

Forrás: helyi adatgyűjtés

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Jellemző rájuk, hogy alacsony iskolai végzettségük miatt nem tudnak elhelyezkedni, munkahelyet nem találnak, sikeres pályázatot nem tudnak benyújtani. Településünkön a roma lakosság száma alacsony.

A településen az érintett célcsoport esetében az önkormányzati foglalkoztatás javarészt a közfoglalkoztatási programokon keresztül valósul meg.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Településünkön nincs hátrányos megkülönböztetés

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény az elmúlt években is többször is módosították, melynek előírásait a Képviselő-testület a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015. (II.19.) önkormányzati rendeletébe épített be.

Az aktívkorúak ellátásának körében a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, amelynek feltételeként minden támogatottnak legalább 30 nap munkaviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre lehetősége van több módon. Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet folytat, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt.

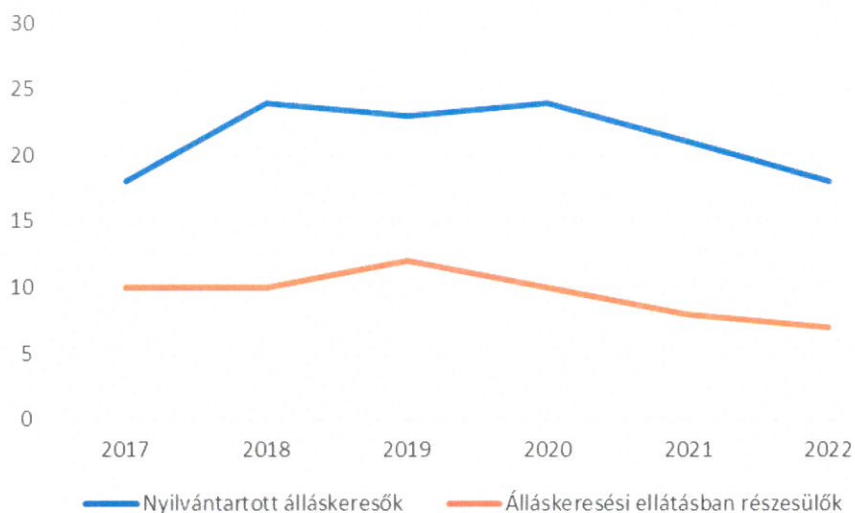
Az anyagi helyzet romlásának következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkültek, megváltozott énképük és életvitelükben is izolálódtak. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idéznek elő a munkanélküliek családjában.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	18	4,58%	10	55,56%
2018	24	6,11%	10	41,67%
2019	23	5,82%	12	52,17%
2020	24	6,37%	10	41,67%
2021	21	5,45%	8	38,10%
2022	18	5,13%	7	38,89%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök

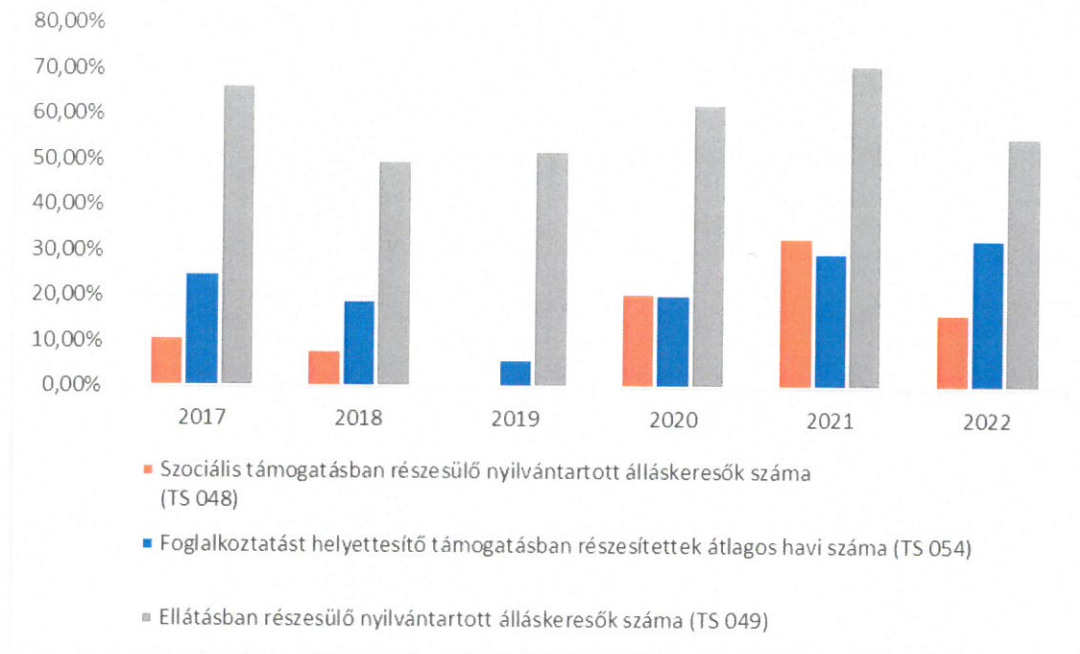

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	2	11,11%	5	25,11%	12	66,67%
2018	2	8,33%	5	19,25%	12	50,00%
2019	0	0,00%	1	6,17%	12	52,17%
2020	5	20,83%	5	20,71%	15	62,50%
2021	7	33,33%	6	30,00%	15	71,43%
2022	3	16,67%	6	33,00%	10	55,56%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

**Passzív foglalkoztatás-politikai eszközkel támogatottak száma a
15-64 év közötti népesség arányában II. (%)**

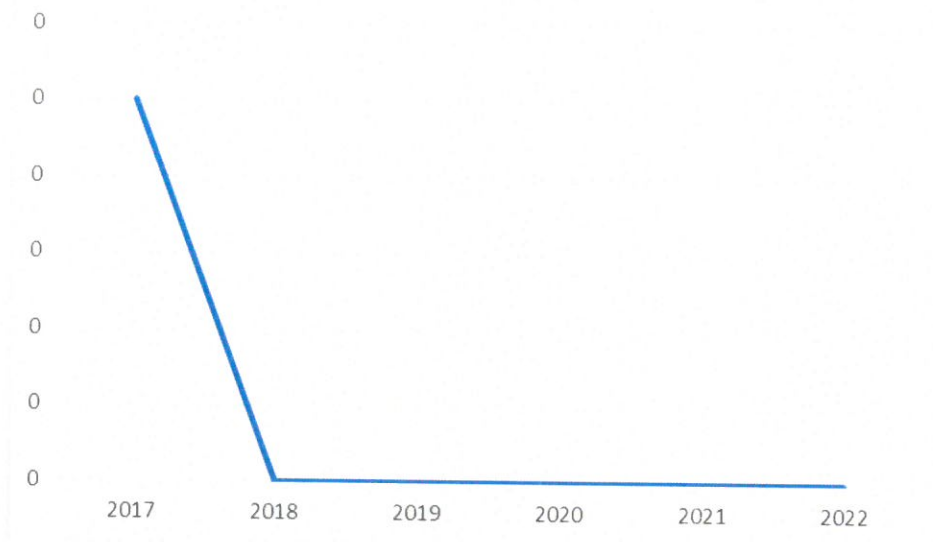

Ezen ellátásokat a mezőcsáti járási hivatalban igényelhetik az ügyfelek, akiknek helyben heti 1 alkalommal ügysegéd biztosítja az igénylési lehetőséget.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH

Eü. károsodási és gyf. támogatásban részesülők

Szociális helyzet mutatói, szociális támogatások, szolgáltatások:

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata. (1993. évi III. tv. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról). A szociális ellátások a rászorultság mértékétől és okától függően vehetők igénybe. A juttatások azokat a hátrányokat igyekeznek kiküszöbölni, kompenzálni, amelyek az adott személyt helyzetéből adódóan sújtják. A rendelet megfogalmazza a hatásköri rendelkezéseket, mi szerint az önkormányzat képviselő – testülete, vagy a polgármester hatásköre-e az elbírálás.

Gelej Község Önkormányzata az Szt. 86. § alapján az alábbi személyes gondoskodási formákat biztosítja:

Szociális alapszolgáltatások:

- a) étkeztetés
- b) házi segítségnyújtás
- c) falugondnoki szolgálat

Az alábbi személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat az önkormányzat a Mezőcsáti Többcélú Kistérségi Társulás útján biztosítja.

- b) családsegítés, gyermekjóléti szolgálat

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénybevételének rendjét a Mezőcsáti Többcélú Kistérségi Társulás határozza meg a települési önkormányzatok egyetértésével.

Az ellátások formái

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást (a továbbiakban: személyes gondoskodás) az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szociális étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri melegétkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. Gelej községben 2023-ban már 35 fő igényelt étkeztetést, ami jelentős növekedést mutat.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. Biztosítani kell az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Az igénybevevők száma a koncepció készítésekor 9 fő

A szociális alapszolgáltatások közül a családsegítés érinti a legtöbb állampolgárt. „A családsegítő szolgáltatásban nyújtott általános és speciális segítő szolgáltatás olyan személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, családok, különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. (...)”(forrás: A szociális munka szótára, SZMME, 1998.)

Falugondnoki szolgáltatás

A településen 2020. január 01-től biztosítjuk a falugondnoki szolgáltatást. A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából és a közösségi közlekedés nehézségéből eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

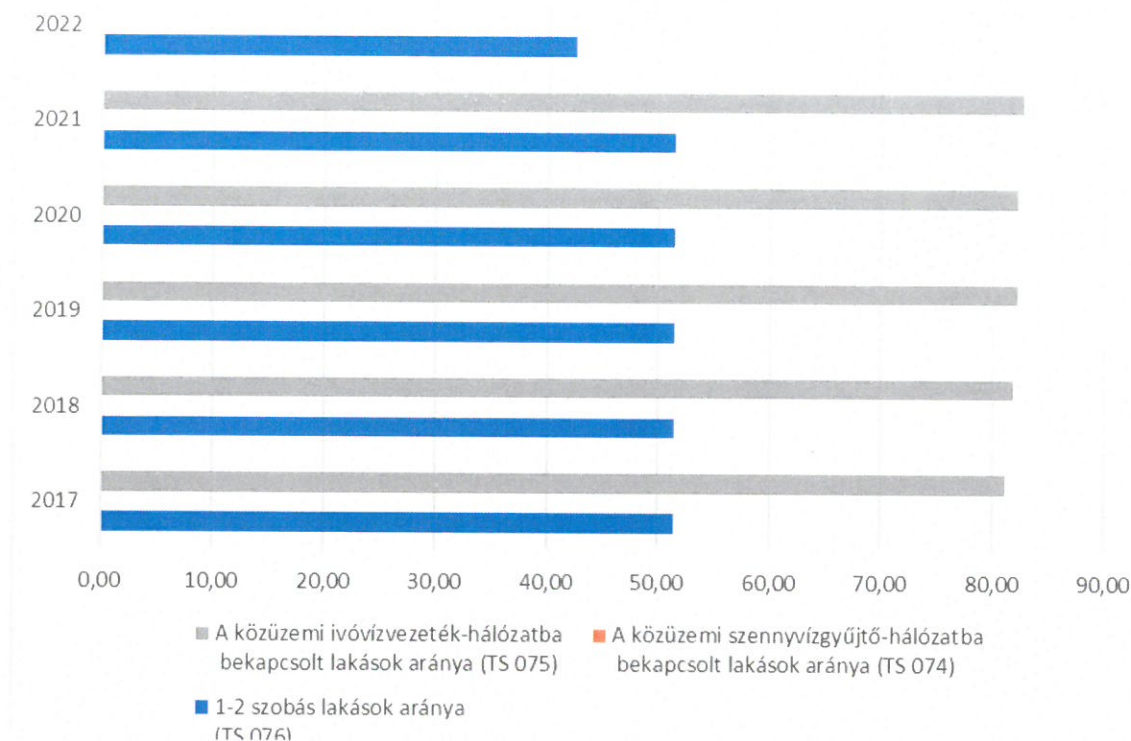
E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A község infrastrukturális feltételei kedvezőek. Ivóvíz a lakások 90%-ban van, gáz hálózat a község teljes területén kiépített. Szennyvíz csatorna hiányzik a településen. A belterületi önkormányzati utak felújítása, illetve aszfaltozása folyamatosan történik, ütemezve. A beépült utcák aszfaltozására az önkormányzat beruházásában kerül sor a gazdasági terv szerint, arányuk a község úthálózatának 90%-a.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	270	0	0,00	51,48	0,00	81,11
2018	270	0	0,00	51,48	0,00	81,85
2019	270	0	0,00	51,48	0,00	82,22
2020	270	0	0,00	51,48	0,00	82,22
2021	270	0	0,00	51,48	0,00	82,59
2022	233	0	0,00	42,49	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Lakásállomány és minősége

a) bérlakás-állomány

Bérlakással a település nem rendelkezik.

A szennyvízhálózat kiépítése 2022 évben valósul meg a településen

az önkormányzat nem rendelkezik bérlakással, ami azért megoldásra váró problémaként merül fel, mert többen szeretnének a településre költözni.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2017	270	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	270	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	270	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	270	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	270	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	233	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	4
2018	n.a.	9
2019	n.a.	4
2020	n.a.	28
2021	n.a.	19
2022	n.a.	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Önkormányzatunk a szociális ellátásokról szóló rendeletében adósságcsökkentésre forrást nem biztosít, viszont a település népességének növelése érdekében az első lakáshoz jutókat támogatja.

b) szociális lakhatás

Önkormányzatunk szociális lakással nem rendelkezik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Önkormányzatunk nem rendelkezik vele, nincsenek eladó ingatlanok a településen.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság:

Településünkön nincs ilyen helyzet

e) eladósodottság

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. A szociális törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról, amely akkor nyújt segítséget, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Településünkön nincs külterületen elhelyezkedő lakás

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Településünkön szegregátumok, telepek nem helyezkednek el.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Településünkön nincs ilyen

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Településünkön nincs ilyen

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatain

Településünkön nincs ilyen

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (4) határozza meg, hogy az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások kötelezően ellátandó feladata az

önkormányzatnak. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás helyben a vegyes házi orvosi praxisokon keresztül valósul meg. A házi orvosi szolgálatot a Megyei Egészségbiztosító Pénztár finanszírozza. Az ellátás a lakosságszámtól függő fix finanszírozás, amit kiegészít a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazás. A községben az iskolaorvosi feladatok is biztosítottak. Egy védőnő és egy asszisztens segíti az orvos munkáját.

Az egészségügyi alapellátáshoz csatlakozó Kistérségi Központi Ügyeleti feladatokat külön megállapodás alapján biztosítjuk. A járóbeteg-szakellátás Mezőcsáton valósítjuk meg, a fekvőbeteg ellátást Mezőkövesden és Miskolcon látják el.

A házi orvosok statisztikai adatai szerint a felnőtt lakosság megbetegedései között a magas vérnyomás, a keringési zavar okozta szívbetegségek állnak az első helyen, ezt követik a mozgásszervi betegségek. Magas arányt képvisel a kor specifikus cukorbetegség, és a különböző légúti megbetegedések is.

Fontos, hogy a nőgyógyászati daganatos megbetegedések megelőzésében nagy szerepet játszó méhnyakrákszűrések a település továbbra is biztosítja a forrást.

A kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján mindenki számára hozzáférhető. A rendszeres szűrések körébe tartozó nőgyógyászati vizsgálatok köre (mammográfia, UH,) Mezőcsáton illetve Miskolcon biztosított.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	0	0	1	21	5,00
2018	0	0	0	1	28	4,22
2019	0	0	0	1	27	2,00
2020	0	0	0	1	24	1,50
2021	0	0	0	1	11	1,00
2022	0	0	0	1	20	1,00

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A korai gyermekkorú kötelező szűrésekhez való hozzáférés településünkön a védőnői hálózaton keresztül biztosított. A védőnői szolgálatot közösen látjuk el Mezőnagymihály településsel.

Az egészségügyi szűrések a mélyszegénységben élők számára jelent problémát, ők nehezen vagy egyáltalán nem jutnak el.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az óvodában és az iskolában is biztosított a fejlesztés, gyógypedagógus és fejlesztőpedagógus által. A beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik.

Településünkön saját konyhával rendelkezünk, ez biztosítja a közétkeztetést.

- óvodai étkeztetés
- iskolai étkeztetés
- szociális étkeztetés
- munkahelyi étkeztetés

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportéletet tudjuk biztosítani a településen élőknek az iskolánkban illetve a megépülő óvodai tornaszobában.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	103	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen biztosítjuk a szociális alapellátást:

- házi segítségnyújtás
- szociális étkeztetés
- családgondozó (kistérségi szinten)
- gyermekjóléti szolgálat (kistérségi szinten)

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nem volt ilyen a településen

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Nyári gyermekétkeztetést biztosítottunk az elmúlt 3 évben.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A település életében fontos szerepet töltenek be közösségi színterek, a sport, a művelődés helyi feltételeinek biztosításával.

A helyi közösségi együttélés fő jellemzője a társadalmi szolidaritás, ami megnyilvánul a településen élő idősek és gyermekek irányába.

A településen a kulturális ágazat is hozzájárul a község békés, kiegyensúlyozott közösségi életéhez. Ezt nagyban elősegíti az idén átadásra került IKSZT (Integrált Közösségi Szolgáltató Tér) épület, ahol lehetőség nyílik a közösségi élet élésére.

A településen 2021. óta Ifjúsági Ház működik, amely programokkal várja a település lakosait.

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet rendezvényei a településünkön:

- intézmények ünnepei
- falunap
- idősek napja
- uniós forrásból megvalósult fejlesztések átadása
- énekkar előadásai
- nyugdíjas klub rendezvényei
- járási szintű rendezvények
- település szintű rendezvények

Az IKSZT épületében 2 fő került foglalkoztatásra.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Településünkön nincsenek etnikai konfliktusok.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Településünkre jellemző a jó érdekében való megmozdulás. Egy-egy rendezvényt a helyi önkormányzat, a helyi vállalkozók, képviselők és a lakosság is támogat.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Településünkön nincs roma nemzetiség.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A foglalkoztatási helyzet javítása, a szakképzetlenek számának csökkentése	Közfoglalkoztatás további biztosítása. Képzések biztosítása a munkanélküliség csökkentésére. Munkahelyteremtés helyben való megvalósítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek. Településünk részt vesz ennek a kistérségre vonatkozó programjában, melynek kertében tábort és baba-mama klubbot szerveztünk az idén.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A gyermekek érdekében : továbbra is kiemelt célunk a gyermekek és rajtuk keresztül a családok életéselyeinek javítása, szociális és érzelmi fejlődésük elősegítése, tanulási képességeik javítása, szabadidejük hasznos eltöltésének megszervezése, a veszélyeztetettséget jelzőrendszer hatékonyabb működtetése, a jelzések, visszajelzések rendszeressé tétele.

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	292	282	574	50,87%	49,13%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	16			2,79%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	50	40	90	8,71%	6,97%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	13	5	18	2,26%	0,87%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

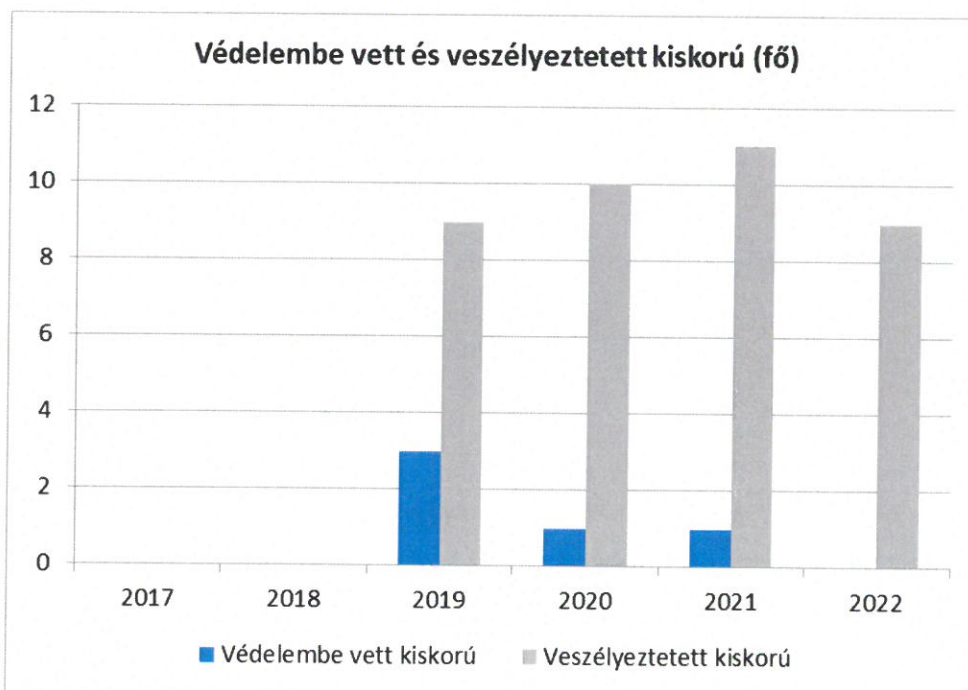
a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Településünkön az alábbi szolgáltatás működik:

- napközi otthonos óvoda 1 csoporttal
- iskolai oktatás 1-3 osztályig , 4-8 Mezőnagymihályra jár
- védőnői szolgálat
- családgondozó heti 1 alkalommal
- gyermekjóléti szolgálat heti 1 alkalommal

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	3	9
2020	1	10
2021	1	11
2022	0	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A községben a lakosság általános szociális helyzete befolyásolja a gyermekek fejlődését. A felnőtt lakossághoz képest általában az érzékenyebb korosztályú gyermekek helyzete kedvezőtlenebb.

Abban a családban, ahol a szociális helyzet indokoltta teszi, a családokat rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítik.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott normatív kedvezményekre.

Jogosultak köre: A jogosultságot akkor lehet megállapítani, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át (2022. évben 37.050.- Ft-ot),
- ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza (2022. évben 39.900.-Ft), vagy
- ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos,
- a gyermek nagykorúvá válása után is jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. (Nagykorú gyermek jogosultságát házasságkötése esetén az új családban felül kell vizsgálni.)

A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.

A jövedelemszámításnál irányadó időszak: rendszeres jövedelem esetén - kérelem benyújtását megelőző hónap, nem rendszeres jövedelem esetén megelőző egy év átlaga.

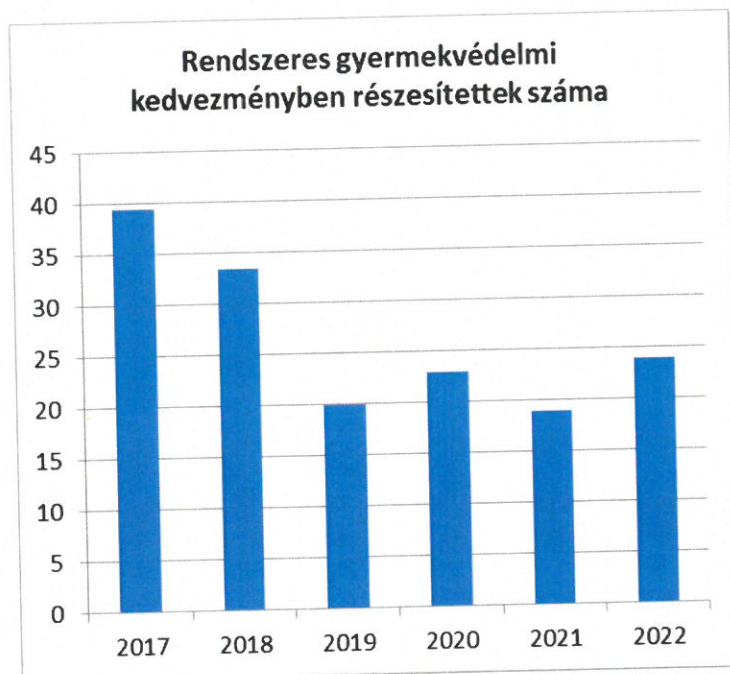
Jogosultak továbbá Gyvt. 20/A. §-ában meghatározott egyszeri támogatásra, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény eseti támogatás összege 6.500-6.000 Ft gyermekenként. Az állam 100%-ban biztosította a támogatást. Emellett ingyenes tankönyvellátásban és étkezésben is részesülnek a rászoruló gyermekek.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	40
2018	34

2019	20
2020	23
2021	19
2022	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2020-ban 23 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, amely csökkenést mutat az előző évekhez képest.

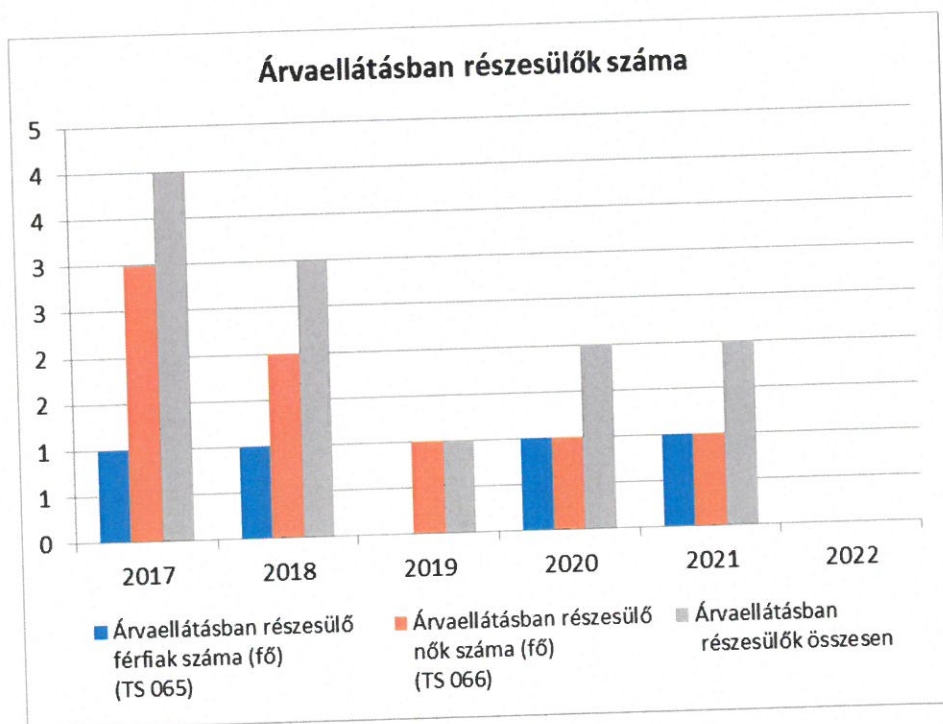
c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére az önkormányzat rendeletében meghatározottak szerint 2015. március hó 01. napjától rendkívüli települési támogatást nyújt.

A szünidei gyermekétkeztetést az önkormányzat biztosítja az arra jogosultak számára a saját fenntartású konyháján, 2018 évben átlagosan 21 fő számára.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	1	3	4
2018	1	2	3
2019	0	1	1
2020	1	1	2
2021	1	1	2
2022	0	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) **kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya**

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést jogszabályokban meghatározott feltételek mentén ingyenesen biztosíthatja.

„(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

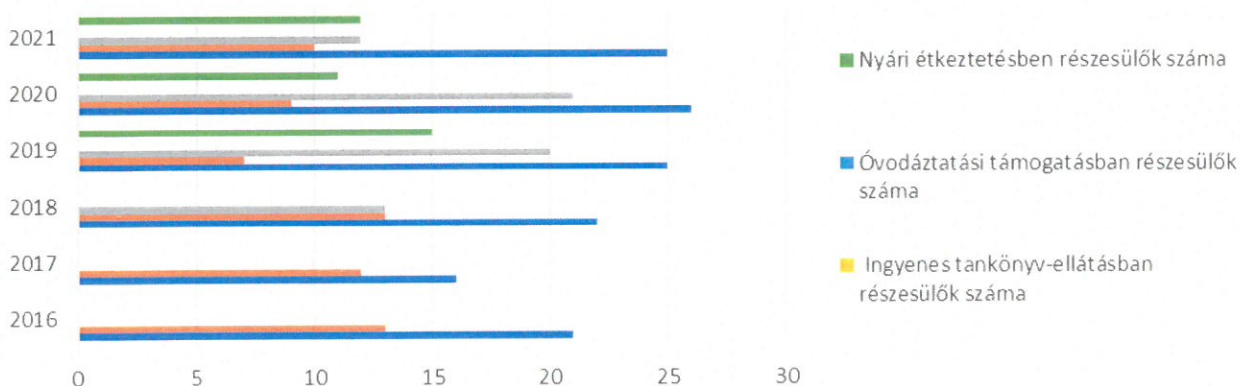
ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	21	13	n.a.	n.a.	0	
2017	16	12	n.a.	n.a.	0	n.a.
2018	22	13	13	n.a.	0	n.a.
2019	25	7	20	n.a.	0	15
2020	26	9	21	n.a.	0	11
2021	25	10	12	n.a.	0	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásban részesülők száma

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Településünkön nincs ilyen

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön nincs ilyen

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Településünkön biztosított a gyermekek ellátása, a fejlesztőpedagógia az a terület, melyet erősíteni szükséges a HH és HHH rászoruló gyermekek számára.

A 0-5 éves korúak speciális, korai fejlesztésére azok a gyermekek jogosultak, akik megfelelő diagnosztikai vizsgálómódszerrel jelentős elmaradást mutatnak egy vagy több fejlődésiterületen. Ezek a területek:

- mozgásfejlődés,
- értelmi fejlődés,
- hallás- és látásfejlődés,
- kommunikáció- és beszédfejlődés,
- szociális, érzelmi fejlődés,
- viselkedésbeli eltérés
- olyan diagnosztizált állapotokban, amelyek fejlődési elmaradást eredményeznek
- akik a diagnosztikai folyamatot követően, nagy valószínűséggel fejlődésükben tartós elmaradást mutatnak, vagy fognak mutatni.

Az értelmi fejlődés, a szociális és érzelmi fejlődés, és a viselkedésben tapasztalható eltérések időben történő felismerésében egyre nagyobb szerep hárul a szülőre és az óvónőkre. Szükséges lenne egy bölcsőde, hogy minél hamarabb intézményes nevelési keretek közé kerüljön a kisgyermek.

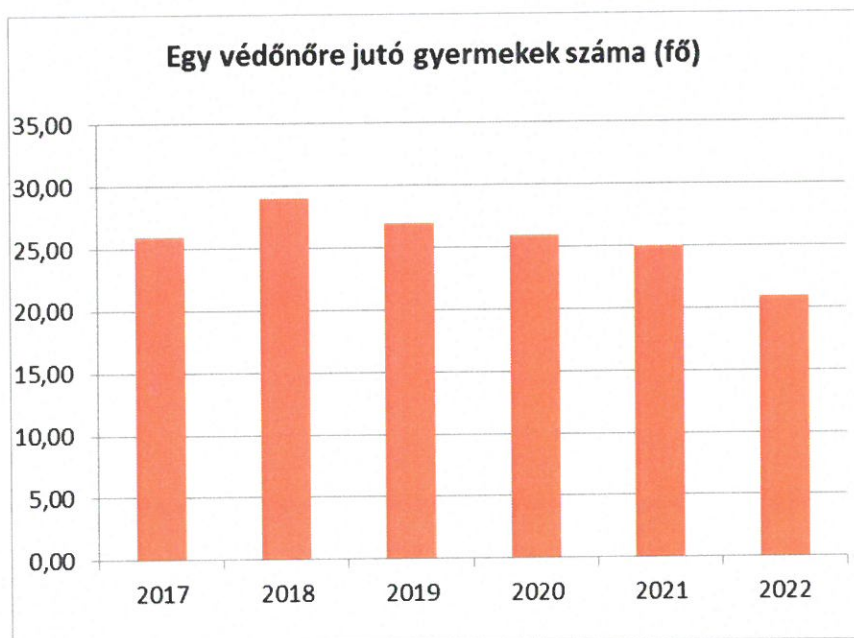
a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Településünkön a védőnői szolgálatot közösen látjuk el Mezőnagymihály településsel. A szolgáltatást heti 2 alkalommal végzi helyben a védőnő.

Évente státuszvizsgálatok alkalmával a gyermekek testi, mentális, szociális fejlettségét, érzékszervi-, mozgás-, és beszédfejlődését ellenőrzik. Az egészségügyi prevenciók tevékenységük egyik fő tevékenységi területe a kötelező védőoltások megszervezése, a szülők tájékoztatása a kötelező és térítés ellenében igénybe vehető védőoltásokról, azok esedékességéről, az orvosi tanácsadással tájékoztatás adása, a szűrővizsgálatokra való behívás, a szűrővizsgálatok eredményeinek nyomon követése, az esetleges további vizsgálatokra történő beutalás esetén, a szakvizsgálatok megtörténtének követése.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	1	26	26,00
2018	1	29	29,00
2019	1	27	27,00
2020	1	26	26,00
2021	1	25	25,00
2022	1	21	21,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

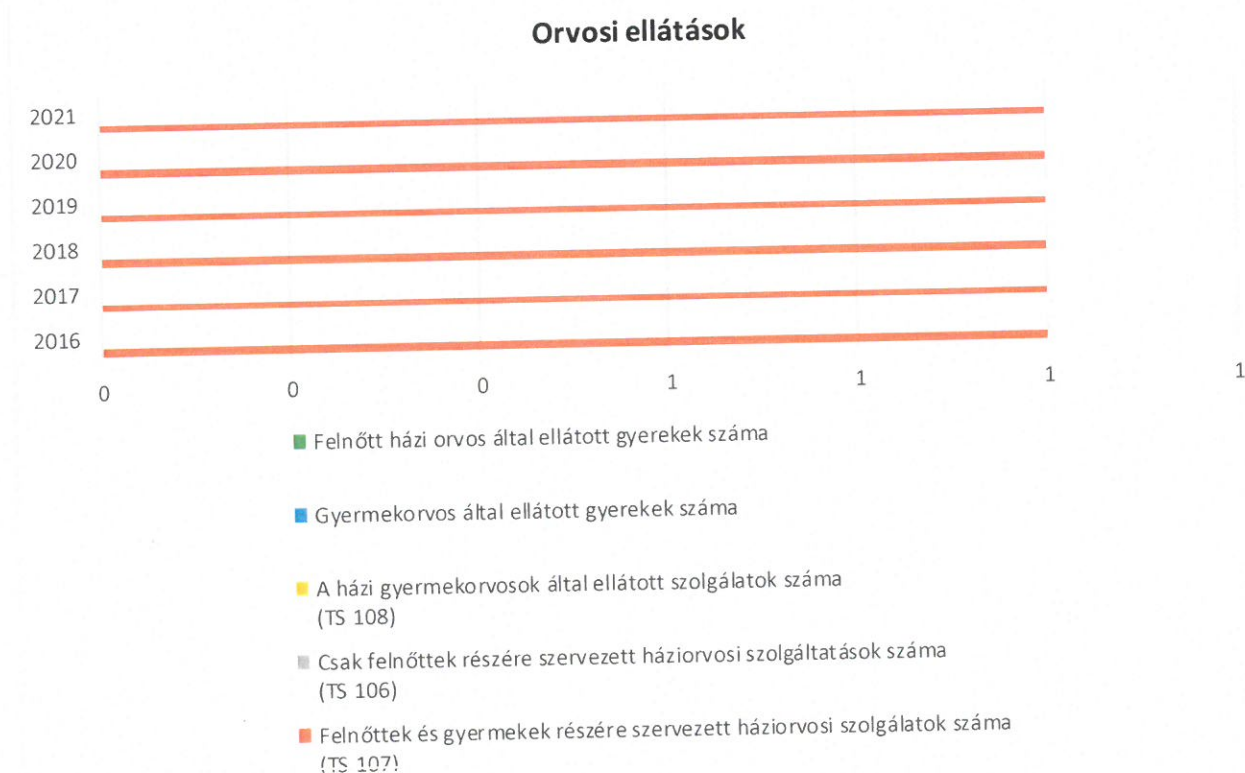

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi orvosi szolgáltatást vegyes praxis keretében látja el a házi orvos, így az iskolában és az óvodában a kötelező szűréseket, oltásokat is ő biztosítja.

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A házi orvos által ellátott személyek számára nem található adat.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az érintett korosztályból az egészségügyi-szociális-oktatási ellátási igényeket az Önkormányzat az óvoda intézményén belül biztosítja.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

2023-ban pályázati forrásból megépült a Bölcsőde a településen, amely 2024-től fog üzemelni.

Az óvodai nevelés településünkön biztosított, megfelelő számú és végzettségű szakemberrel.

d) gyermekjóléti alapellátás

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény rendelkezései szerint 2016. január 1-jével a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg, az ellátandó terület nagysága szerint differenciált szolgáltatástartalommal. A feladatok megosztásra kerültek a települések és a járások között. A települési önkormányzatok feladatkörében maradtak a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, az általános segítő feladatok. Járási szintre került a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása.

Gelej Község Önkormányzata a kötelezően ellátandó feladatoként a család- és gyermekjóléti szolgáltatást integrált intézményén, a **Mezőcsáti Humánsegítő Szolgálaton** keresztül biztosítja.

A gyermekek védelmét szolgálják a

- gyermekjóléti alapellátások: a Gyermekjóléti Szolgáltatás szervezi, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelembé vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában.

e) gyermekvédelem

Az 1997. évi XXXI. Gyermekvédelmi törvényben meghatározott, következő feladatokat látja el:

A szolgálatunk által működtetett gyermekjóléti alapellátás célja, hogy Gelej Község közigazgatási területén élő gyermekek és családjaik számára olyan ellátásokat biztosítsunk, amelyek megakadályozzák a veszélyeztetettség kialakulását, segítik annak megszüntetését, támogatják a családban nevelkedő gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét, valamint a családból kiemelt gyermek visszahelyezésének érdekében a vérszerinti szülő életviteli problémáinak megoldásában nyújtunk segítséget.

A fenti feladatokon túl biztosított a gyermekek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely magába foglalja:

- A gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatást, a támogatásokhoz való hozzájutás segítését,
- a családtervezési, pszichológiai, nevelési egészségügyi, mentálhigiénés, és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadást vagy az ehhez való hozzájutás megszervezését,
- a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya segítését,
- a szabadidős programok szervezésében és lebonyolításában való részvételt,
- hivatalos ügyek intézésének segítését.

Szolgálatunk – összehangolva a gyermeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal- szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat is végez.

Tevékenységi körébe tartozik a településen élő gyermekek szociális helyzetének, veszélyeztetettségének folyamatos nyomon követése, a veszélyeztetett, illetve védelembe vett gyermekek gondozásának-nevelésének segítése, figyelemmel kísérése.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Gelejen a nehéz helyzetben lévők részére, igyekszik az önkormányzat számos támogatást, segítséget megszerezni és nyújtani, annak érdekében, hogy a nehézségeket könnyebben átvészeljék és a családok, a gyermekek minél kevésbé sérüljenek.

Sajnos egyre több családban van jelen (tartósan) a munkanélküliség, mely a jelenlegi gazdasági – társadalmi helyzetben a legégetőbb problémák egyike.

Ha az embernek nincs munkahelye, munkája akkor az egész élete, életkilátásai, életlehetőségei megváltoznak. A munkahely hiánya magával hozza a szülő pszichés feszültségét, türelmetlenségét, amely agresszióban is megnyilvánulhat a család, illetve a gyermek felé.

Az otthoni konfliktusok, nevelési problémák, jó táptalaja a gyermek iskolai problémáinak: beilleszkedési, magatartási, viselkedési, és tanulászavarok megjelenésének.

A fent említett problémátípusok, a mindennapi életben átszövik egymást, egymásból alakulnak ki. Jól látható, hogyan függnek össze a személyes problémák a társadalmi változásokkal.

Krízishelyzetben a családgondozó és a járási gyámhivatal segítségével anyaotthonban lehet elhelyezni a rászorultakat.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Településen az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programok valamennyi együttműködő partnert megmozgatják. Az önkormányzat, az oktatási intézmények, a civil szervezetek összefogva, együttműködve szervezik ezen programokat. Rendszeresen eredményes pályázatok adják a rendezvények kereteit, de öntevékenyen is készülnek táborok, rendezvények a szabadidő hasznos eltöltésére.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetés a településen a közétkeztetés keretében valósul meg. az önkormányzat saját főzőkonyhát üzemeltett.

A gyermekek közétkeztetése hétfőtől péntekig, iskola és óvoda nyitvatartási időben biztosított, a jogszabályoknak megfelelően. Nyári időszakban és szünidőkben biztosítjuk a szünidei gyermekétkeztetést a jogosultak számára.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Településünkön nem volt hátrányos megkülönböztetés.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A rászoruló gyermekek tartós élelmiszersomagot kapnak. Ezen felül az önkormányzat szociális tüzelőanyag támogatásban részesíti a rászorulókat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%

2016	22	3	13,64
2017	29	4	13,79
2018	25	2	8,00
2019	20	0	0,00
2020	25	4	16,00
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	8	17,39
2017	n.a.	6	13,64
2018	n.a.	9	20,93
2019	n.a.	4	7,84
2020	n.a.	4	7,55
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	32	3
2017	31	0
2018	28	0
2019	14	0
2020	22	0

2021	16	0
------	----	---

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított. Valamennyi érintett gyermek felvételre került az óvoda intézményébe, elutasítás nem történt.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	25	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	07.00-17.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

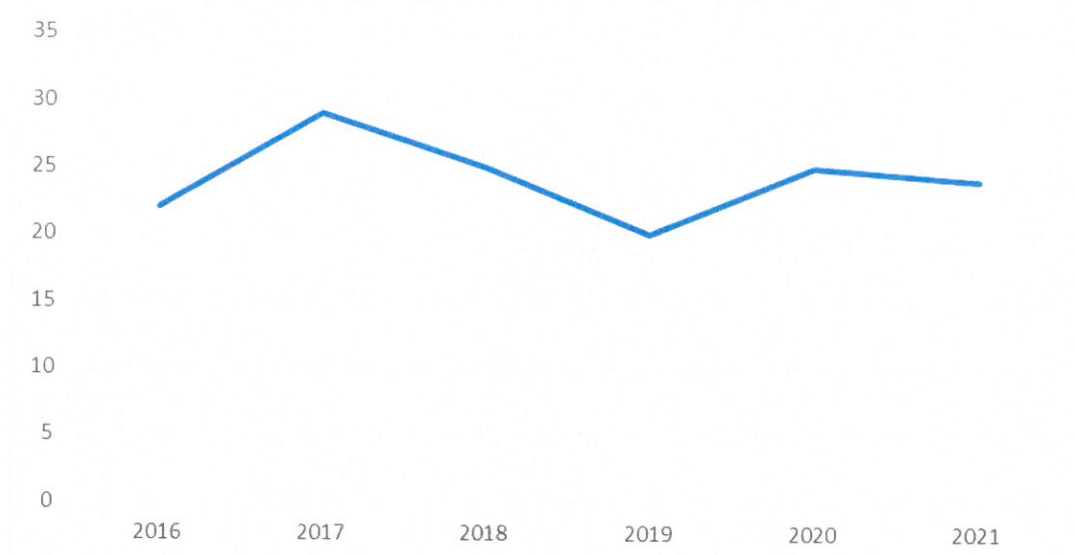
4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	14	1	20	1	22	0	0	22
2017	19	1	25	1	29	0	0	29
2018	23	1	25	1	25	0	0	25
2019	21	1	25	1	20	0	0	20
2020	25	1	25	1	25	0	0	25
2021	29	1	25	1	n.a.	0	0	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai férőhelyek

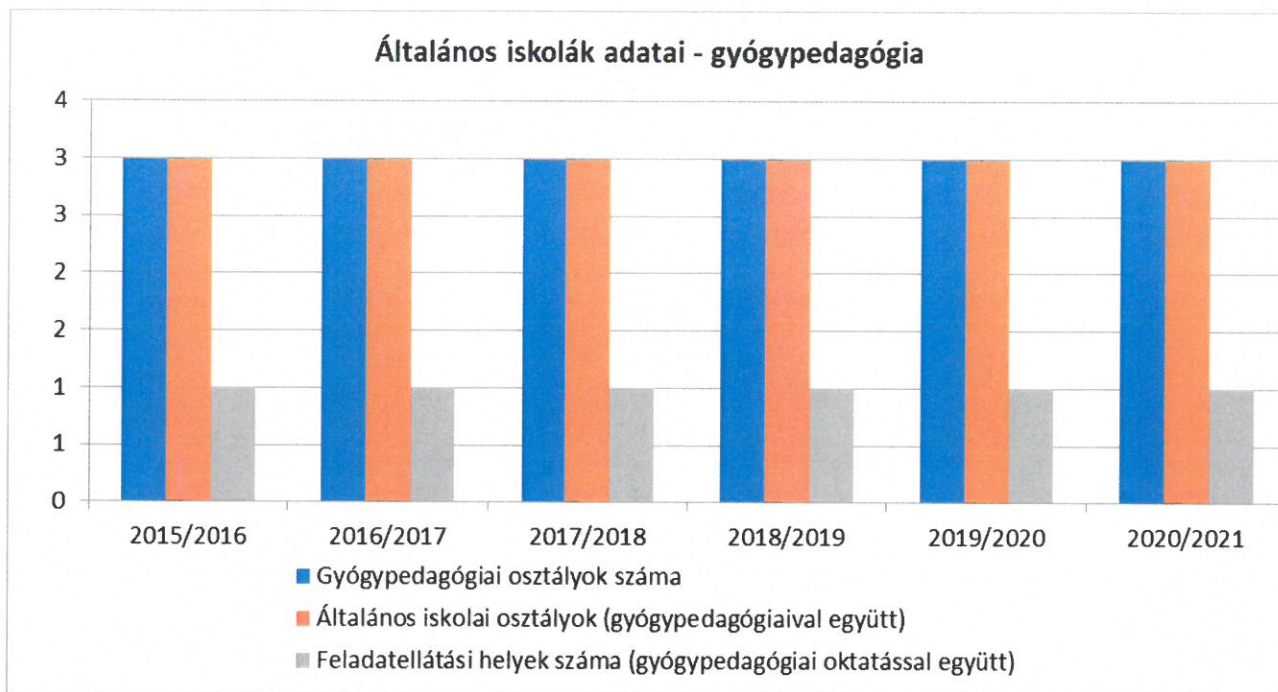
**Egy óvodai gyermekcsoportra
jutó gyermekek száma (TS 089)**

Az általános iskolánál csak a Geleji iskolába járó adatokat találhatjuk meg. Itt jelenleg 1-3 évfolyam jár helyben.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	3	3	1	15,33	69,57
2017	3	3	1	14,67	70,45
2018	3	3	1	14,33	65,12
2019	3	3	1	17,00	64,71
2020	3	3	1	17,67	60,38
2021	3	3	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolánál az 1-3 évfolyam adata szerepel, mivel ezek az osztályok találhatóak helyben.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A pedagógusok száma elégséges, nincs gyógypedagógus, ami nagyban segíthetné a munkát.

4.4.5. számú táblázat - Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	6	0
Szaktanítást végző tanítók száma	0	0
Szaktanítást végző tanárok száma	0	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Gyermekvédelmi felelős	0	0
Iskolaorvos	0	0
Iskolapszichológus	0	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói tankerületi adatok

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Nem volt ilyen a településen.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az iskolai ellátást 41 gyermek igényelte az 1-3 osztályban Gelejen.

A továbbtanulási mutatóknál látható, hogy a gyermekek nagy többsége gimnáziumi és szakközépiskolai képzést választ. A HHH gyermekek körében már nagy számban jelentkezik a szakiskolai képzés.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Hátrányt kompenzáló program a kistérségi GYEP projekt, ami az elkövetkezendő 3 évben valósul meg településünkön is.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejkölési, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	n.a.	29
2017	0	0	n.a.	24
2018	0	0	n.a.	23
2019	0	0	n.a.	21
2020	0	0	n.a.	21
2021	0	0	n.a.	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

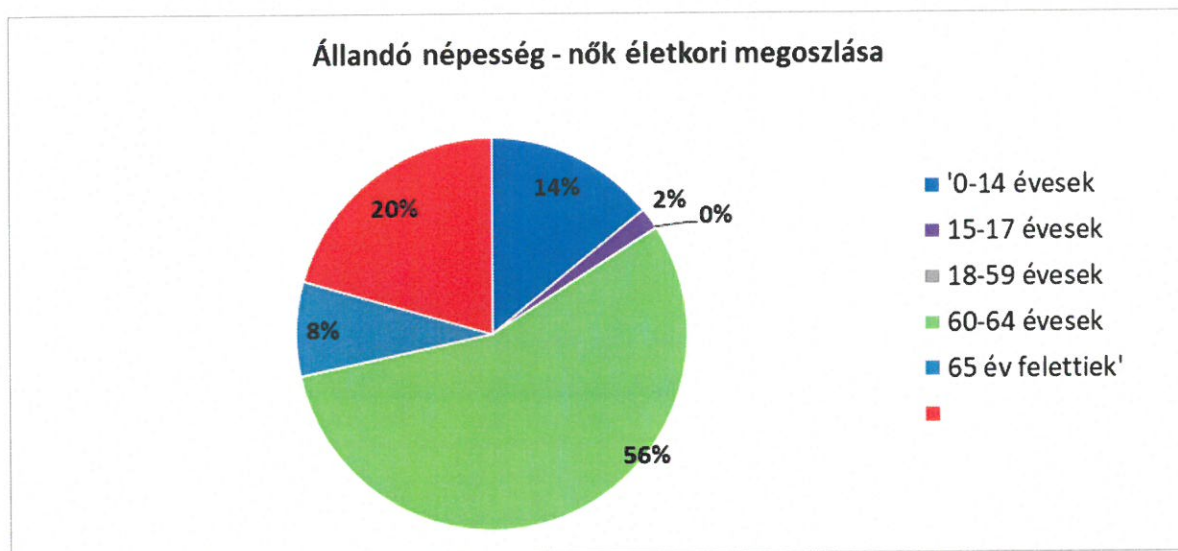
A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nyári tábor és fejlesztőpedagógia foglalkozások hiánya, tehetséggondozás megvalósítása	Nyári tábor, valamint fejlesztőpedagógus biztosítása az arra rászorulóknak, tehetséggondozás biztosítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek ezen szempontok és problémák tekintetében.

A demográfiai és közszolgáltatási adatok vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település összlakosságának 49 %-a nő (282 fő);
- a 65 éven felüli nők száma : 58 fő a nő, 10%

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés és részmunkaidő, távmunka hiánya miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíj jogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

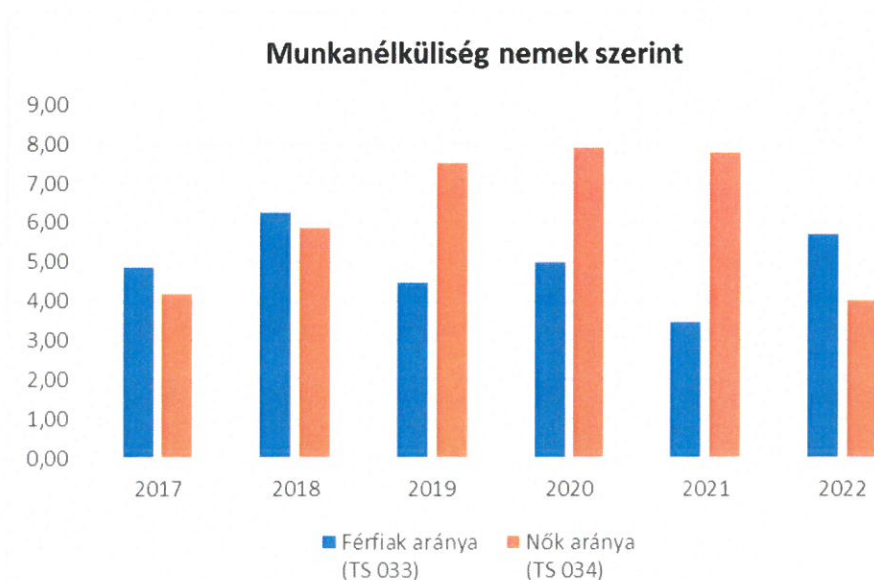
Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők foglalkoztatásának mutatói arról adnak felvilágosítást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	4,85	4,19	4,52%
2018	6,25	5,85	6,05%
2019	4,46	7,53	6,00%
2020	5	7,91	6,46%
2021	3,48	7,78	5,63%
2022	5,7	4,02	4,86%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nők aránya sokkal magasabb a munkanélküliek körében, mint a férfiaké.

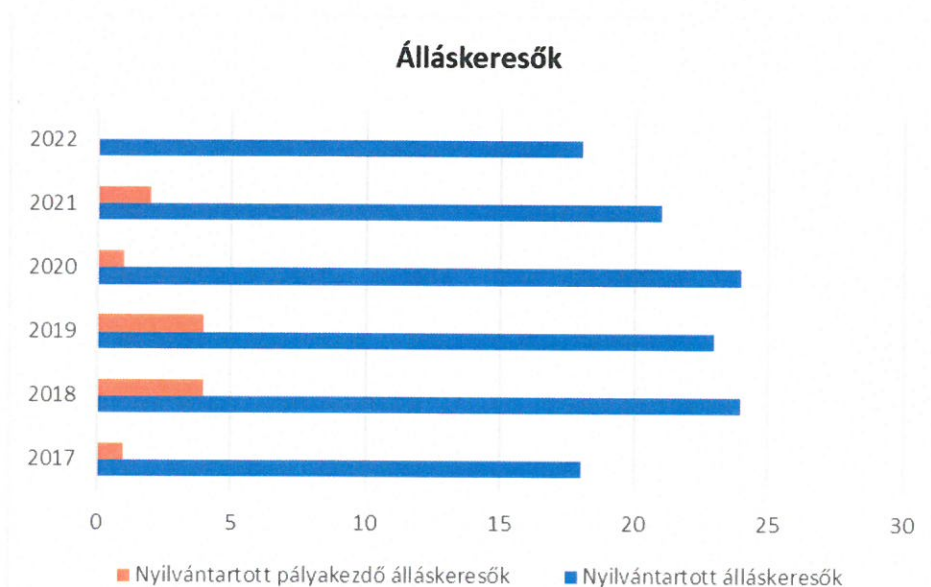
5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	55,56	60
2018	41,67	50
2019	60,87	64,29
2020	50	58,33
2021	57,14	75
2022	22,22	50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	18	1
2018	24	4
2019	23	4
2020	24	1
2021	21	2
2022	18	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen nincs szervezet képzés.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei vizsgálata nagyon nehéz a településen, mert erre vonatkozó konkrét adat és információnk nincs, összefüggés tekintetében. Az alacsony iskolai végzettség mindenképpen országos adattartalomban is megerősíti azt, hogy nehezebb az elhelyezkedés,

mint a magasan kvalifikált, vagy több szakmával bíró emberek esetében. A nők helyzete itt még súlyosodik azáltal, hogy családjuk, gyermekeik vannak, vagy várható a családalapítás.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nincs településünkön hátrányos megkülönböztetés

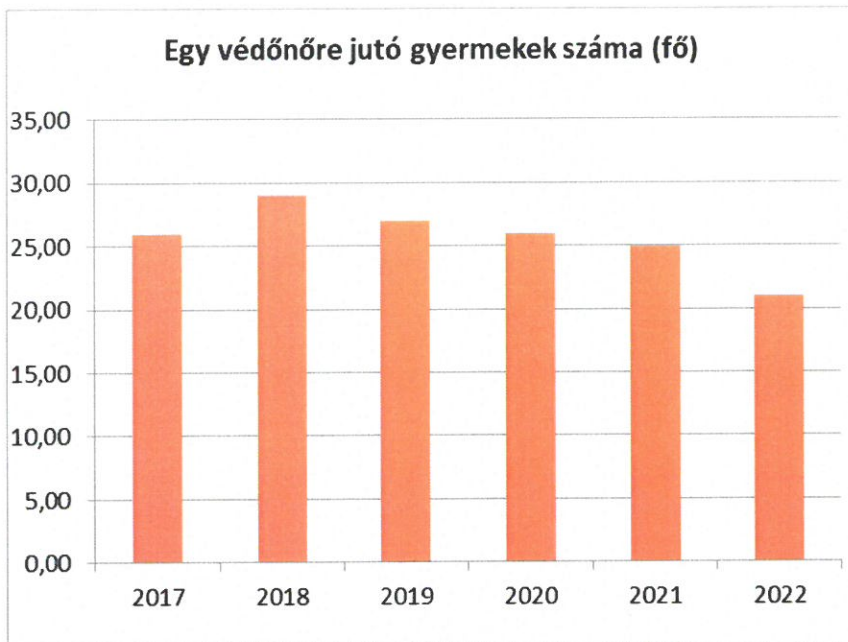
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Településünkön a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsőde nincs. Az óvodai férőhelyeket tudjuk biztosítani. Sok szülőnek jelent problémát a nyári szünidő, szükséges a településen tábor szervezése, ahol felügyeletet tudunk biztosítani a dolgozó szülők gyermekei számára is.

2023-ban megvalósult a bölcsőde felépítése.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	1	26	26
2018	1	29	29
2019	1	27	27
2020	1	26	26
2021	1	25	25
2022	1	21	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordít a védőnő. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújt a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

A védőnő szoros együttműködésben dolgozik a családsegítő szolgálattal. A védőnői szolgálat nem csak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama gyakorlati és lelki segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel, az orvossal is, így a településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

A hatékonyan működő védőnői szolgálat a gyermekek és az anyák védelmét szolgálja. A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatos ismeretek átadása megfelelő. A védőnő nem csak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem a kismama gyakorlati és lelki segítése is feladata. Szoros kapcsolatban áll a családokkal, rálátása van a gyermek családi körülményeire. Kapcsolatot tart a kisgyermekellátó intézményekkel, gyermek/házi orvossal.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belül erőszak a nemzetközi és az országos statisztikák alapján jelentősebb mértékben jelenlévő probléma, mint gondolnánk. Az is tény, hogy a leggyakrabban a rendőrség riasztására is csak végső esetben kerül sor. Teljes körű vizsgálatot a témában annak jellegéből adódóan lehetetlen végezni

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A település vonzáskörzetében vannak ilyen jellegű szolgáltatások.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Önkormányzati képviselők körében 20 % nő található, a polgármester, és a jegyző is nő. Önkormányzat dolgozóinak közel 95 %-a nő. Megállapítható, hogy a településen nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket érintő társadalmi problémák megfelelnek az e témában országosan felmerülő problémáknak, azaz a foglalkoztatásuk, elhelyezkedésük, alacsony iskolai képzettségük, és a családjára szerepük miatti negatív diszkriminációban van részük. Az önkormányzat mint foglalkoztató igyekszik női munkaerőt alkalmazni, a szakapparátus 4 főből (polgármestert is beleértve) 4 női alkalmazott van. A közfoglalkoztatás terén a feladatoktól függően (fizikai teherbírási képesség korlátja miatt) igyekszik nőket alkalmazni, ezzel is biztosítani a családok megélhetését.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkahely hiánya, képzetlenség, részmunkaidős munkahely hiánya, életvezetési ismeretek hiánya	Képzés biztosítása a munkaerő-piacon való jobb elhelyezkedés érdekében. Részmunkaidős munkahelyek keresése, életvezetési tanácsadások

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama.

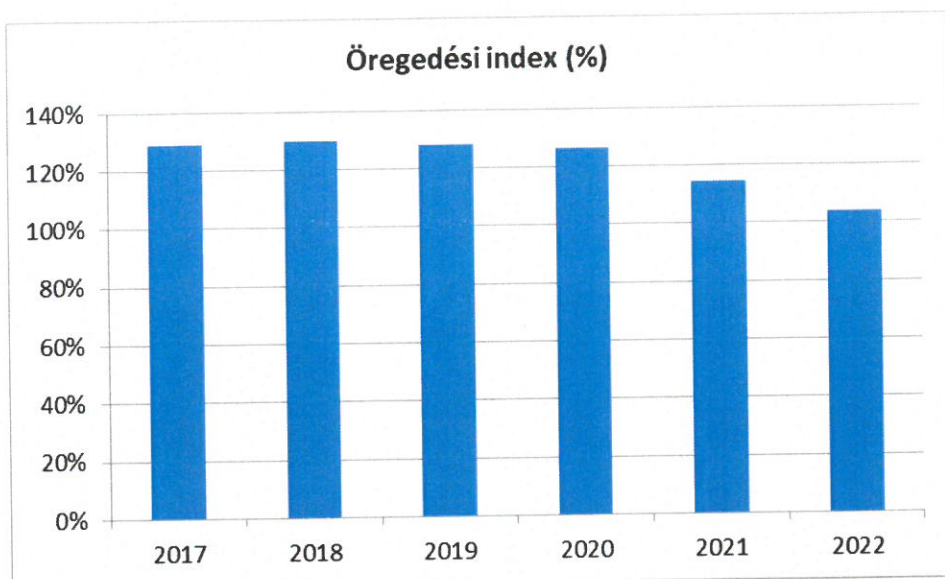
Az összes nyugdíjas száma a településen a vizsgált időszakban állandó, 139 fő. A jövedelmi helyzetük kiegyensúlyozott, nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, melynek inflációs szinten tartásáról a Kormány gondoskodik, így életvitelük kiszámítható, megélhetésük biztosított.

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	119	92	129,35%
2018	112	86	130,23%
2019	109	85	128,24%
2020	110	87	126,44%
2021	103	90	114,44%
2022	102	98	104,08%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

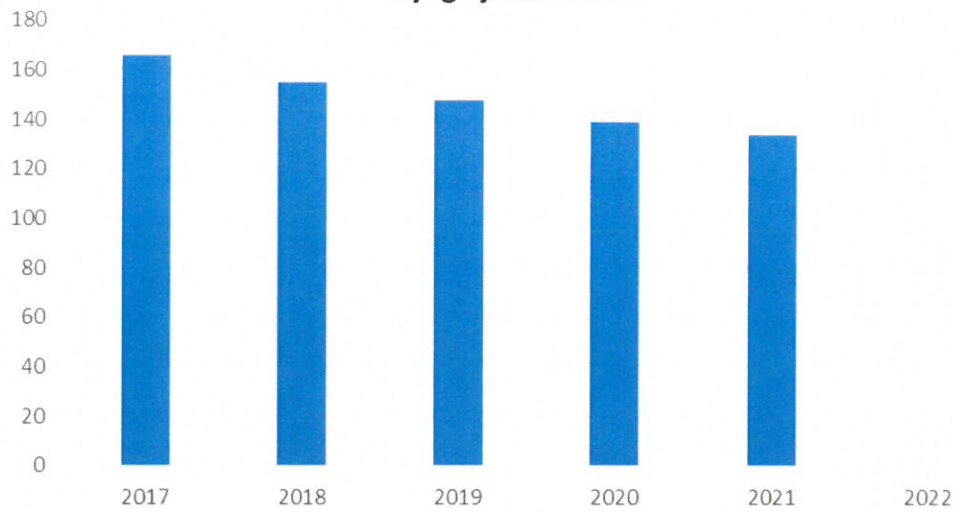

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

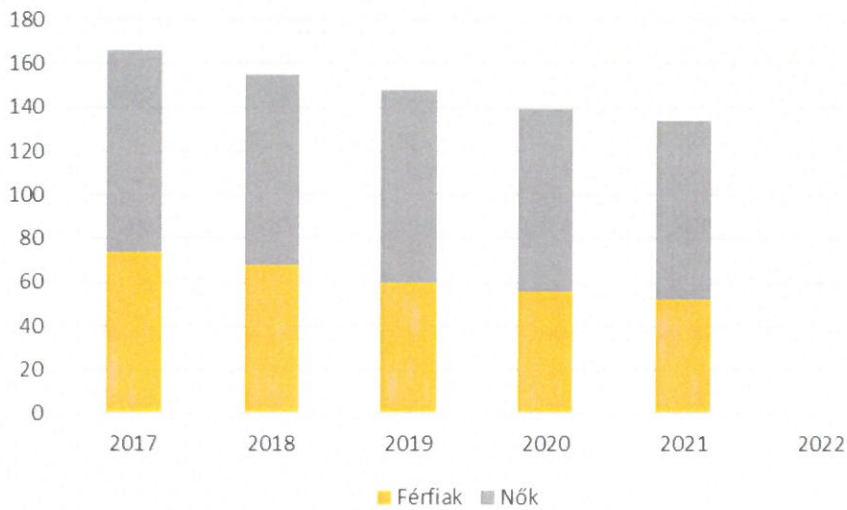
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	74	92	166
2018	68	87	155
2019	60	88	148
2020	56	83	139
2021	52	82	134
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nyugdíjasok száma

Nyugdíjasok nemek szerinti megoszlása

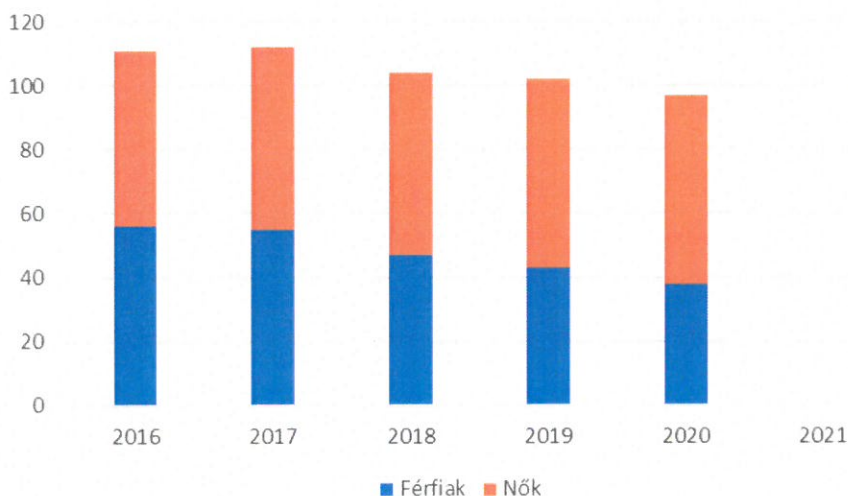
A nyugdíjszerű ellátásban levők száma csökkenést mutat.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	1	0	56	55	1	15	n.a.
2017	1	0	55	57	0	9	0
2018	1	0	47	57	0	8	0
2019	1	0	43	59	0	9	0
2020	1	0	38	59	0	4	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Szeretnénk elérni, hogy az idős emberek minél tovább maradhassanak a saját megszokott környezetükben, élhessenek teljes életet. Törekvésünk, hogy a személyes gondozás során a rászorulóknak családi kapcsolatait, egészségi állapotát figyelembe véve lássuk el magas szakmai színvonalon munkánkat.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településen az idősek foglalkoztatása nem jellemző, tekintettel arra, hogy a vidéki élet elégséges munkát ad számukra, tekintettel a korukból adódó nehézségekre (pl. egészségügyi problémák, lelassult életmód, stb.).

Az önkormányzat igyekszik minél több programot biztosítani az idősek számára, ahol a részvétel nagyon magas.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősek jellemzően nem igénylik a munkaviszony jellegű foglalkoztatást, ugyanakkor az öntevékeny szerepvállalásuk él a faluban. Valamennyi civil szervezet és önszerveződő közösség aktív tagjai, az önkormányzatnak minden rendezvényén és programján segítőként jelennek meg a még tenni tudó és akaró idősek. Gelejen nagy tisztelet övezi ezen korosztályt, minden évben külön rendezvényen köszönti őket az önkormányzat az Idősek karácsonyán.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetés nincs a településen.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott állásuk száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	18	24	23	24	21	18
41-45 év (TS 042)	Fő	0	4	1	4	3	3
	%	0,00%	16,67%	4,35%	16,67%	14,29%	16,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	1	1	0	0	3	3
	%	5,56%	4,17%	0,00%	0,00%	14,29%	16,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	1	4	0	1	1
	%	11,11%	4,17%	17,39%	0,00%	4,76%	5,56%
56-60 év (TS 045)	Fő	3	2	2	1	2	0
	%	16,67%	8,33%	8,70%	4,17%	9,52%	0,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4	7	8	8	6	3
	%	22,22%	29,17%	34,78%	33,33%	28,57%	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférést az önkormányzat biztosítja a településen.

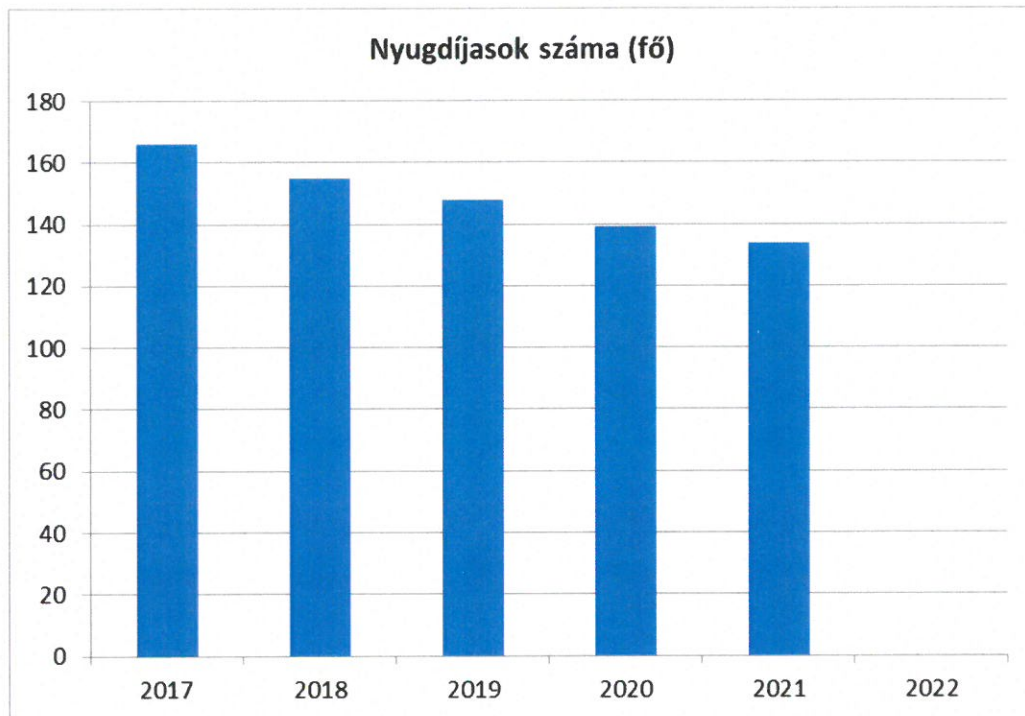
A településen megalakult a nyugdíjas klub, akik nagyon aktív közösségi életet élnek és nagyon sok kistérségi és helyi programon vesznek részt

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	74	92	166

2018	68	87	155
2019	60	88	148
2020	56	83	139
2021	52	82	134
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

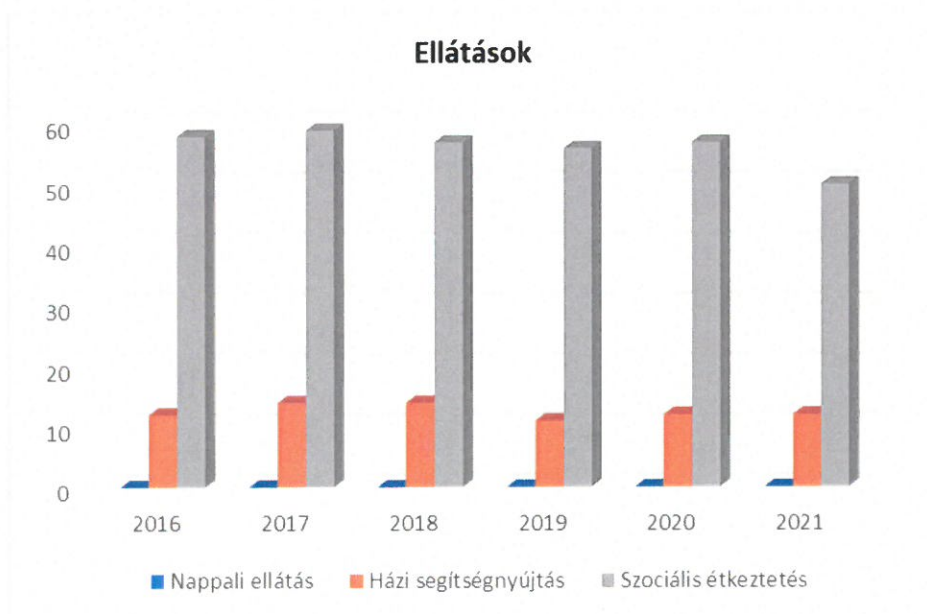
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Szociális ellátások terén az önkormányzat megfelelve a jogszabályi követelményeknek szociális étkeztetést és házi segítségnyújtást biztosít a rászorulóknak – nem csak kizárólag az idős lakosságnak. időskorúak nappali ellátása nem működik a településen.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	124	0	12	58
2017	119	0	14	59
2018	112	0	14	57
2019	109	0	11	56
2020	110	0	12	57
2021	99	0	12	50

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Idősorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Idősorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	1

2013	1
2014	1
2015	1
2016	1
2017	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Idősek nappali ellátása nem működik a településen, de biztosítunk számukra szociális étkezést és házi segítségnyújtást.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés az önkormányzat részéről a településszintű rendezvények megtartásával biztosított, többek között a nemzet ünnepeinkhez kötődő kulturális rendezvények, az idősek karácsonya kapcsán megrendezésre kerülő köszöntő ünnepi rendezvény, a falunap rendezvénye.

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013	0	0	0	52	10	n.a	1
2014	0	0	0	52	10	n.a	1
2015	0	2	1	52	15	n.a	1
2016	0	2	1	52	20	n.a	1
2017	0	3	1	52	30	n.a	1

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A kulturális programokhoz való hozzáférést igyekszünk biztosítani.

c) idősek informatikai jártassága

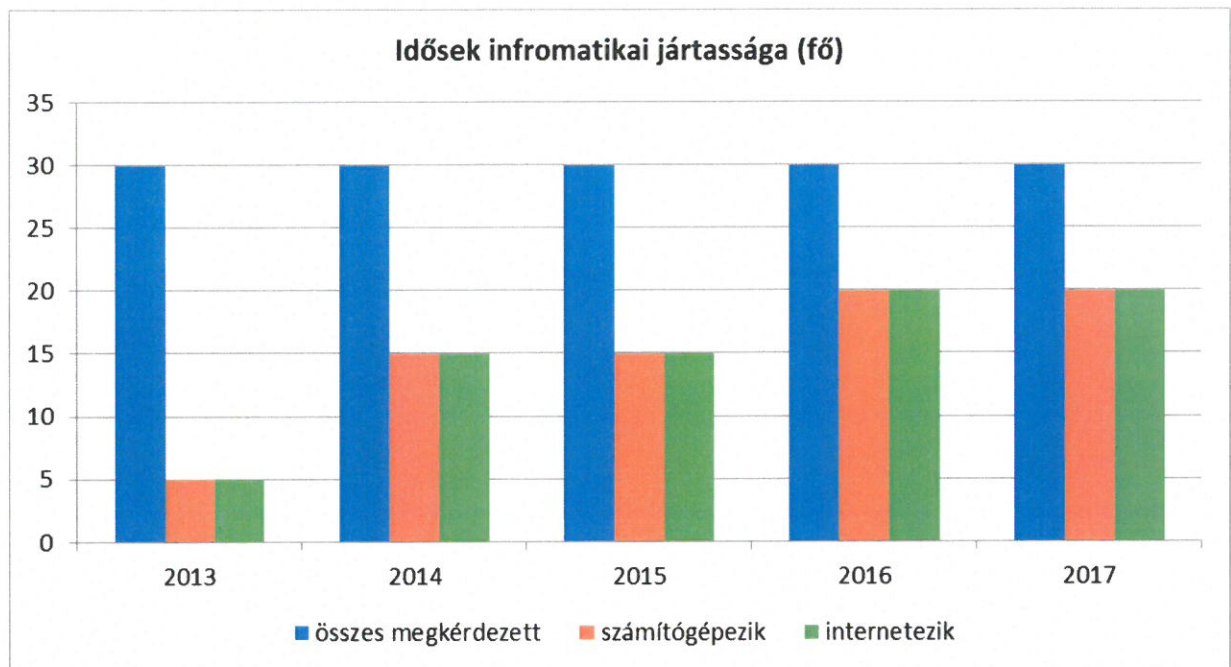
Az idősek informatikai jártassága minimális. Nyitottságuknak megfelelően jellemzően a családon belül gyermektől, unokától tanulnak némi informatikát, szervezetten nincs a településen erre program.

6.3.4. számú táblázat - Idősek informatikai jártassága (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	Fő	Fő	%	Fő	%
2013	30	5	16,7%	5	16,7%
2014	30	15	50,0%	15	50,0%
2015	30	15	50,0%	15	50,0%

2016	30	20	66,7%	20	66,7%
2017	30	20	66,7%	20	66,7%

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az időseknek két alkalommal szerveztünk alapfokú informatikai képzést az IKSZT-ben.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

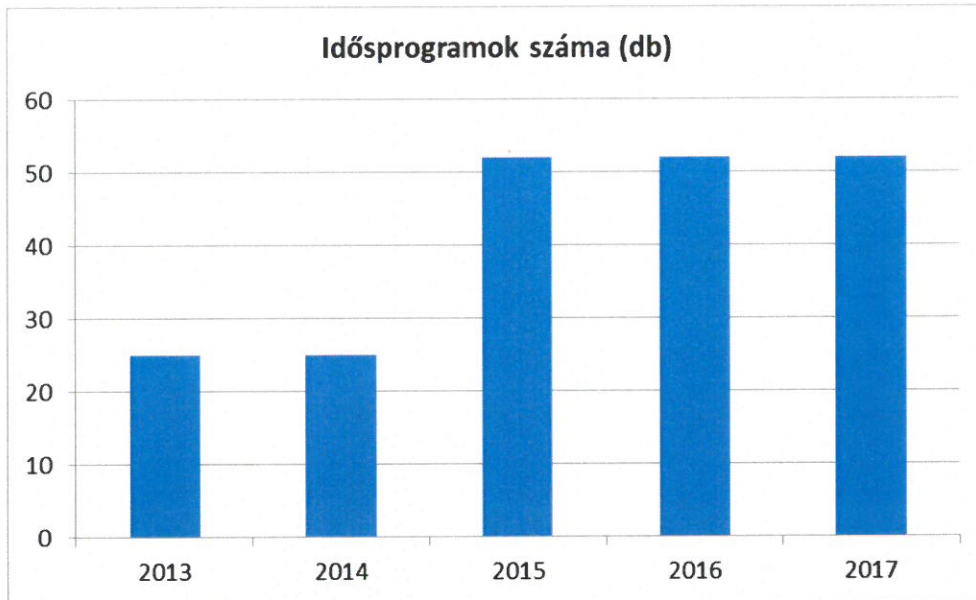
Az időseket célzó programok az elmúlt években megnövekedtek, köszönhetően a kistérségi összefogásnak.

Részese volt településünk 2012-ben egy TÁMOP programnak, mely az idősekről is szólt.

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2013	25
2014	25
2015	52
2016	52

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Látható, hogy az elmúlt években jelentősen megnőtt az időseket célzó programok száma, ez köszönhető a kistérségi időügyi tanács és a nyugdíjas klub létrejöttének.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (feltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2012	1	3 238	0	0
2013	1	1 421	0	0
2014	1	1 548	0	1
2015	1	1 548	0	1
2016	1	1 548	0	1
2017	1	n.a	0	1

Forrás: TEIR

Az IKSZT keretei között működő könyvtárat sokat látogatják, itt számítógép és internet elérhetőség is található a község lakosai számára.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

Idősek nappali ellátásának hiánya.

Idősek nappali ellátásának biztosítása.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 5,7 százaléka. A népesség fogyatékoságtípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %. A fogyatékos népességben továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport. Jelentősen emelkedett az egyéb, pontosan meg nem határozott fogyatékosokban szenvedők aránya.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük.

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

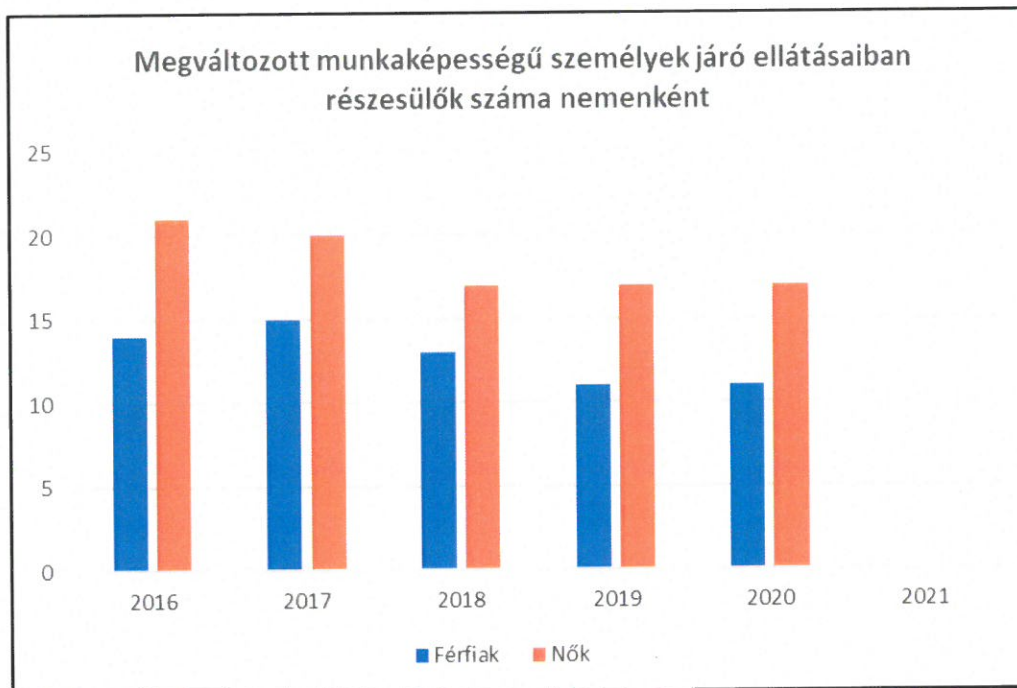
A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékoság esetén még jelentősebb.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	14	21	35
2017	15	20	35
2018	13	17	30
2019	11	17	28

2020	11	17	28
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Megváltozott munkaképességű személyek száma 2020 évben 25 fő volt, amely csökkenést mutat az előző évekhez képest.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Az önkormányzat lehetőségeit mérten igyekszik fogyatékkal élőt foglalkoztatni.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs ilyen a településen.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A településen az önkormányzat biztosítja a fogyatékos személyeknek a szociális szolgáltatást.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek a községben pénzügyi ellátást és természetbeni ellátást ilyen címen nem igényeltek. Az önkormányzat nem tartja nyilván, hogy a pénzügyi illetve természetbeni ellátásban részesülők fogyatékos emberek-e, mert itt a szociális rászorultság az elsődleges. Egyes ellátási formáknál orvosi igazolás becsatolása a kötelező, de itt az ápolási és gondozási szükséglet mértéke a fontos, nem pedig a diagnózis, vagy a fogyatékoság. Egyes ellátási formáknál a Magyar Államkincstár a folyósító szerv, ezért kizárólag személyes információval bírható a településen élő fogyatékos személyek köre, és életkörülményei.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő közintézmények csak részben akadálymentesek. Az önkormányzat figyelembe veszi, hogy a közösségi rendezvények az akadálymentesen megközelíthető helyiségekben, vagy szabadtéren legyenek megtartva.

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok			x	x					
	középfok			x	x					
	felsőfok									
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás									
	járóbeteg szakellátás									
	alapellátás			x	X					
kulturális, művelődési intézmények			X	X				X		
önkormányzati, közigazgatási intézmény				X						
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség										
szociális ellátást nyújtó					x					

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékos ügyi referens információi, fogyatékosok civil szervezetei

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A kulturális és sportprogramhoz való hozzáférés akadálymentes, Oktatási intézmény, a polgármesteri hivatal csak részben akadálymentes.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A településen levő munkahelyek nem akadálymentesek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közterületeink (járda, buszváró) nem akadálymentesek, ezeket pótolni szükséges.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Erre igény még nem merült fel a településen.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nincs ilyen a településen.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Akadályok folyamatos, ütemezett megszüntetése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Civil szervezet nincs a településen.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Nincs nemzetiségi önkormányzat a településen.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat partneri kapcsolatban áll a Mezőcsáti járás valamennyi önkormányzatával. Mivel több feladatot közösen old meg társulási formában (így a Közös Önkormányzati Hivatal működtetését, családsegítés, stb.) .

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nincs nemzetiségi önkormányzat

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Lefedik az alapvető közszolgáltatások

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A településen élő vállalkozók, az önkormányzat igyekeznek minden ilyen jellegű programot támogatni.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Gelej Község Önkormányzata a Települési Esélyegyenlőségi Program elfogadását megelőzően a konzultáció és véleményformálás lehetőségét minden, a megvalósításba bevont szakmai és társadalmi partner számára biztosítja.

Annak érdekében, hogy a Települési Esélyegyenlőségi Program megvalósítása hatékony, a tervezett intézkedések hosszú távú érvényesülése, fenntartható fejlődése biztosított legyen, Gelej Község Önkormányzata egy esélyegyenlőségi felelőst bíz meg.

Az Intézkedési Tervben megjelenített tevékenységek részletes tartalmi kidolgozása, a megvalósítandó tevékenységek tervezése az adott szakterület képviselőinek aktív részvételével

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A Települési Esélyegyenlőségi Program számára minél szélesebb nyilvánosság biztosítása szükséges. Az esélyegyenlőségi intézkedések hatékony megvalósulása, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakításának érdekében Gelej Község Önkormányzata a Programot a település honlapján közzéteszi, az egyes intézkedések várható és elért eredményeiről a lakosságot elektronikus és nyomtatott kiadványaiban tájékoztatja, illetve évente nyílt testületi ülést szervez.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A felülvizsgálatot a felelős végzi el, minden évben beszámol egy nyílt képviselőtestületi ülésen a tervben foglaltak megvalósításáról. Az ülésre külön meghívót kapnak: a helyi civil szervezetek, vállalkozók. A hozzászólók kiegészítésével elkészült éves beszámolót a testület elfogadja, majd a helyben szokásos módon nyilvánosságra kerül.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A foglalkoztatási helyzet javítása, a szakképzetlenek számának csökkentése	Közfoglalkoztatás további biztosítása. Képzések biztosítása a munkanélküliség csökkentésére.
Gyermekek	- Nyári tábor és fejlesztőpedagógia foglalkozások hiánya, tehetséggondozás a településen	- Nyári tábor, valamint fejlesztőpedagógus biztosítása az arra rászorulóknak
Nők	Munkahely hiánya, képzetlenség, részmunkaidős munkahely hiánya, életvezetési ismeretek hiánya	Képzés biztosítása a munkaerő-piacon való jobb elhelyezkedés érdekében. Részmunkaidős munkahelyek keresése, életvezetési tanácsadások
Idősek	Idősek nappali ellátásának hiánya	Idősek nappali ellátásának biztosítása
Fogyatékkal élők	Az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Akadályok folyamatos, ütemezett megszüntetése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A foglalkoztatási helyzet javítása, a szakképzetlenek számának csökkentése	Felelős: polgármester Partner: Munkaügyi Központ, családsegítő
Gyermekek	- Nyári tábor és fejlesztőpedagógia foglalkozások hiánya, tehetséggondozás a településen	Felelős: polgármester Partner: iskolaigazgató, óvodavezető
Nők	Munkahely hiánya, képzetlenség, részmunkaidős munkahely hiánya, életvezetési ismeretek hiánya	Felelős: polgármester Partner: családsegítő, védőnő, munkaügyi központ, vállalkozások
Idősek	Idősek nappali ellátásának hiánya	Felelős: polgármester Partner: családsegítő, kivitelező, tervező,
Fogyatékkal élők	Az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Felelős: polgármester Partner: mozgáskorlátozottak egyesülete

Több célcsoportot érintő település szintű megállapítása

<i>Beazonosított probléma</i>	<i>Fejlesztési lehetőségek</i>
Belterületi utak rossz állapota	Utak felújítása
Tájház hiánya	Tájház
Ravatalozó rossz állapota	Ravatalozó felújítása
Kevés lakóingatlan van a településen, nem tudnak betelepülni	Új építési telkek biztosítása
Önkormányzati bérlakások hiánya	Önkormányzati bérlakások építése

Jövőképünk

- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők szociális helyzete és életkörülménye javul, a munkaerő piacon jobban el tudnak helyezkedni
- Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek mentális és egészségügyi fejlődését, felzárkóztatását,
- Folyamatosan odafigyelünk az idősek biztonságára, biztosítjuk nappali ellátásukat
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a részmunkaidőben, távmunkában való foglalkoztatás lehetőségét,

- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők társadalmi integrációjára

Az intézkedési területek részletes kifejtése

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

A	1.. sz. Intézkedés címe:	A foglalkoztatási helyzet javítása, a szakképzetlenek számának csökkentése
B	Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	a településen élő munkanélküliek számának csökkentése, közfoglalkoztatás szervezése, Képzések biztosítása, helyben levő munkahelyek hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Munkanélküliség csökkentése, munkahelyek megtartása, helyben munkahely létrejötte
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFA -2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Képzések biztosítása, közfoglalkoztatás megvalósítása, helyben munkahely megteremtése
G	Az intézkedés felelőse	Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester

H	Határidő	2028.12.31.(vasárnap)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Jelenléti ívek a közfoglalkoztatásban résztvevőkről, képzési ívek
J	Szükséges erőforrások	Humán: közfoglalkoztatásban részt vevő Pénzügy: pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A helyben megvalósítandó munkahely biztosítana munkát a jelenleg munkanélküli embereknek.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

II. A gyermekek esélyegyenlősége

A	2.. sz. Intézkedés címe:	Nyári tábor és fejlesztőpedagógiai foglalkozások biztosítása , tehetséggondozás
B	Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nyáron nem megoldott a gyermekek elhelyezése, valamint szükséges a gyermekek szűrése és fejlesztésük, tehetséggondozásuk.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyermekek részére nyári tábor szervezése. Csökkenjen a tanulás nehézségekkel, részképesség zavarral küzdő gyermekek száma
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFA -2030) • Legyen jobb a gyermekeknek nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve)	Nyári tábor megszervezése, biztosítása. A fejlesztőpedagógiai lehetőségének biztosítása már óvodás helyi szinten.
G	Az intézkedés felelőse	Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester
H	Határidő	2028.12.31. (vasárnap)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Táborozó gyermekek száma. Fejlesztőpedagógiában részesült gyermekek száma
J	Szükséges erőforrások	Humán: fejlesztőpedagógus, pedagógus Pénzügy: pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fejlesztőpedagógiai ellátásban részesülő gyermeknek nő a továbbtanulási esélye.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

	bemutatása
--	------------

A	3. sz. Intézkedés címe:	Munkahely létesítése a nők számára, képzések szervezése , életvezetési tanácsok
B	Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Településünkön sok a munkanélküli nő. Számukra szükséges lenne a munkahely és a képzés. Valamint szükséges életvezetési tanácsadás
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Munkahelyek biztosítása nőknek, életvezetési tanácsadás biztosítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFA -2030) • Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Képzések megszervezése, tanácsadások biztosítása, munkalehetőség biztosítása
G	Az intézkedés felelőse	Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester
H	Határidő	2028.12.31. (vasárnap)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok	képzéseken és tanácsadásokon résztvevők jelenléti íve
J	Szükséges erőforrások	Humán: képző szerv, védőnő Pénzügy: pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	4. sz. Intézkedés címe:	Idősek nappali ellátásának biztosítása
B	Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szükséges az idősek számára nappali ellátáshoz épület biztosítása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Idősek nappali ellátását biztosító épület biztosítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program, Rendezési terv

E	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFA -2030) • Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Idősek nappali ellátását biztosító épület létrehozása
G	Az intézkedés felelőse	Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester
H	Határidő	2028. 12.31. (vasárnap)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok	1 db épület és hozzá eszközök
J	Szükséges erőforrások	Pénzügy: pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	5. sz. Intézkedés címe:	Akadálymentes környezet arányának növelése
B	Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Jelenleg nem 100%-os az akadálymentes környezet biztosítása a fogyatékkal élők számára
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	100%-os akadálymentes környezet kialakítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program, Rendezési terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFA -2030) • Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Akadálymentesítés megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester
H	Határidő	2028.12.31. (Vasárnap)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Önkormányzati akadálymentes épületek száma
J	Szükséges erőforrások	Pénzügy: pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	fenntartható

L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
---	---	--------------

2. Összegő táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 2023-2028

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja a más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedés megvalósulásának támogatása	
0. Településszintű probléma													
1	Belterületi utak felújítása	Utak rossz állapota	Felújított utak, közlekedésbiztonság javulása	Gazdasági program		Utak felújítása	polgármester	2028.12.31	felújított hossza	utak	pályázati forrás	karbantartási feladatok elvégzése	nem releváns
2	Tájház megvalósulása	Nincs tájház	Tájház megvalósulása	Gazdasági Program		Tájház létrehozása	polgármester	2028.12.31	Tájház		pályázati forrás	karbantartási feladatok elvégzése	nem releváns
3	Ravatalozó felújítása	Ravatalozó rossz állapota	Felújított Ravatalozó	Gazdasági program		Felújított Ravatalozó	polgármester	2028.12.31	Felújított Ravatalozó száma	Ravatalozó	pályázati forrás	karbantartási feladatok elvégzése	nem releváns
4	ingatlanok, telkek	Kevés a ingatlan, telek a településen, nem tudnak beköltözni.	Elegendő számú rendelkezésre álló lakóingatlan, telek	Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási stratégia		Új építési telkek létrehozása	polgármester	2028.12.31	Építési telkek száma	Építési telkek száma	pályázati forrás	karbantartás	nem releváns
5	Önkormányzati bérlások	Nincsenek önkormányzati bérlások, nem tudnak fiatalok hová költözni településen	Elegendő számú bérlások	Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási stratégia		Önkormányzati bérlások létrehozása	polgármester	2023.12.31	Önkormányzati belakások száma	Önkormányzati belakások száma	pályázati forrás	karbantartás	nem releváns
...													
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége													

1	<p>Foglalkoztatási helyzet javítása, szakképzetlenek számának csökkentése</p> <p>A településen élő munkanélküliek számának csökkentése, munkahelyek megteremtése. Helyb en munkahely létrejötte.</p>	<p>Gazdasági Program</p>	<p>Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNFTA -2030)</p>	<p>Képzések biztosítása, közfoglalkoztatás megvalósítása, munkahely megteremtése</p>	<p>Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester</p>	<p>2023. 12. 31. (vasárnap)</p>	<p>Jelenléti ivek a közfoglalkoztatottakról, képzési ivek, pályázati forrás</p>	<p>Humán: a közfoglalkoztatásban résztvevők, pályázati forrás</p>	<p>A helyben megvalósítandó munkahely biztosítása munkát jelenleg munkanélküli embereknek.</p>	nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	<p>Nyári tábor és fejlesztőpedagógiai foglalkozások hiánya</p> <p>Szükséges gyermekek táborra való felkészítése, a táborra való felkészítés hiányos</p> <p>A gyermekek részére tábor szervezése. Csökkenjen a tanulóknak a tanulás nehézségei, a részvétel zavarai a táborban</p>	<p>Gazdasági Program</p>	<p>Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNFTA -2030)</p>	<p>Nyári tábor megszervezése, biztosítása. A fejlesztőpedagógusok felkészítése</p>	<p>Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester</p>	<p>2023. 12. 31. (vasárnap)</p>	<p>Táborozó gyermekek száma. Fejlesztőpedagógusok részvételének száma</p>	<p>Humán: fejlesztőpedagógusok, pedagógusok részvételének száma</p>	<p>A fejlesztőpedagógusok részvételének száma</p>	nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége										
1	<p>Munkahelyek létesítése a nők számára, képzések szervezése, életvezetési tanácsok</p> <p>Településünkön sok a női munkanélküli, számukra képzések szervezése, életvezetési tanácsok</p>	<p>Gazdasági Program</p>	<p>Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNFTA -2030)</p>	<p>Képzések megszervezése, tanácsadások biztosítása, munkalehetőség biztosítása</p>	<p>Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester</p>	<p>2022. 12. 31. (szombat)</p>	<p>képzéseken és tanácsadásokon résztvevők száma</p>	<p>Humán: a képzések szervezői, tanácsadók</p>	<p>képző és tanácsadó szervezetek részvételének száma</p>	nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	<p>Idősek nappali ellátásának biztosítása</p> <p>Szükséges az idősek nappali ellátásának megvalósítása</p>	<p>Gazdasági Program</p>	<p>Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNFTA -2030)</p>	<p>Idősek nappali ellátásának biztosítása, életvezetési tanácsadások megvalósítása</p>	<p>Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester</p>	<p>2023. 12. 31. (vasárnap)</p>	<p>1 db épület és eszközök</p>	<p>Humán: pénzügyi forrás</p>	<p>pénzügyi forrás</p>	nem releváns

V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége

1	<p>Akadálymentes környezet arányának növelése</p> <p>Jelenleg nem 100%-os az akadálymentes környezet biztosítása a fogyatékkal élők számára</p> <p>100-os akadálymentes környezet kialakítása</p>	<p>Gazdaság Program</p>	<p>Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFA -2030) Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)</p>						fenntartható	nem releváns
---	---	-------------------------	--	--	--	--	--	--	--------------	--------------

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

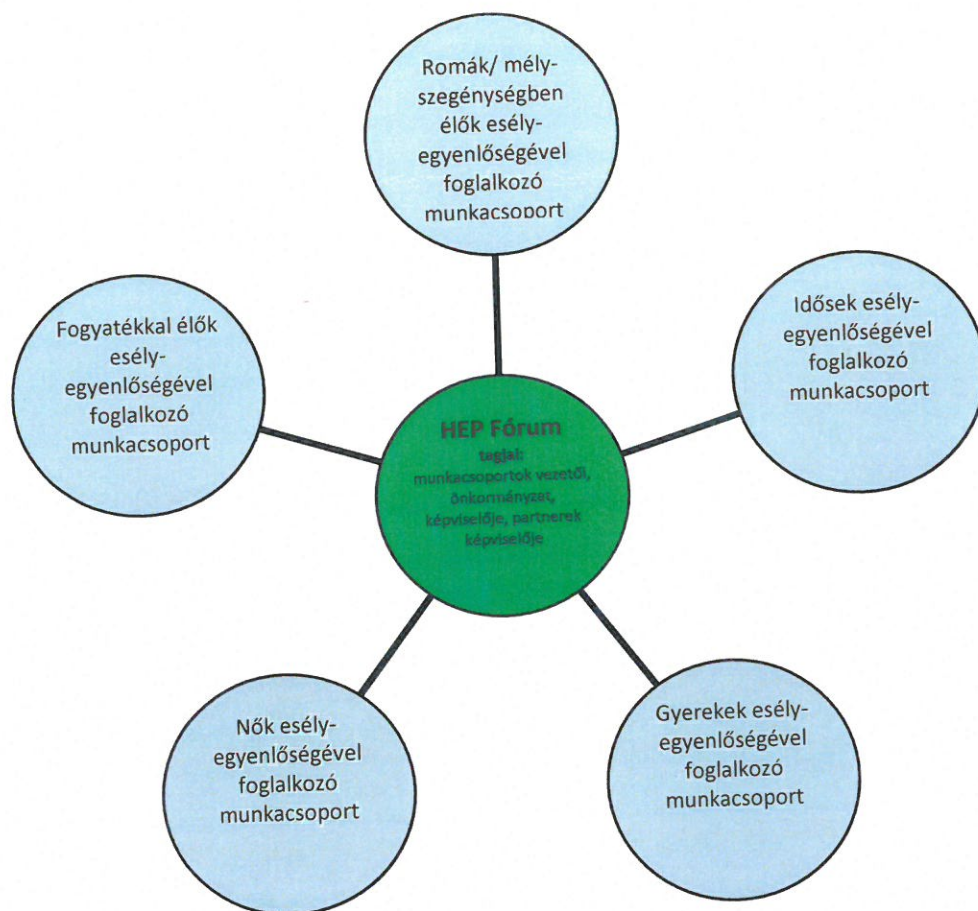
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről felel.: Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.

- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a

szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kítűzött célok megvalósításához.

HEP elkészítési jegyzék¹

NÉV ²	HEP részei ³										Aláírás ⁴	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Devel Nye Erzsébet</i>
Burainé Hajdu Éva jegyző	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>demeterné Erzsébet</i>
Agócs László iskolaigazgató	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Tóthné Dienes Terézia óvodavezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Tóthné Dienes Terézia</i>
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

¹ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértéssel és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

² A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.
³ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.
⁴ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételt a HEP elkészítési folyamatban.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Gelej Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Gelej község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 63/2023 (XII.06.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum Gelej, 2023. december 06

Dénes Ilyés Mihály
Aláírás

A Gelej Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum Gelej, 2023. december 06

Dénes Ilyés Mihály
Partner-aláírás

Dénes Ilyés Mihály